

SCRIPTORES
PHYSIOGNOMONICI
GRAECI ET LATINI

RECENSUIT

RICHARDVS FOERSTER

VOL. II

PHYSIOGNOMONICA ANONYMI, PSEVDOPOLEMONIS, RASIS,
SECRETI SECRETORVM LATINE, ANONYMI GRAECE, FRAGMENTA,
INDICES CONTINENS

EDITIO STEREOTYPA
EDITIONIS PRIMAE (MDCCCXCIII)

STVTGARDIAE ET LIPSIAE
IN AEDIBVS B.G. TEVBNERI MCMXCIV

Die Deutsche Bibliothek — CIP-Einheitsaufnahme

Scriptores physiognomnici :
Graeci et Latini / rec. Richardus Foerster. —
Ed. stereotypa. — Stutgardiae ; Lipsiae : Teubner.
(Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana)
NE: Foerster, Richard [Hrsg.]
Ed. stereotypa
Vol. 2. Physiognomica anonymi, Pseudopolemonis, Rasis,
Secreti secretorum Latine, anonymi Graece,
fragmenta, indices continens. —
Ed. stereotypa ed. primae, 1893. — 1994
ISBN 3-519-01781-4

Das Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt besonders für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen.

© B. G. Teubner Stuttgart und Leipzig 1994

Printed in Germany

Druck: Druckhaus Köthen GmbH

Buchbinderei: Verlagsbuchbinderei D. Mikolai, Berlin

IV.

ANONYMI DE PHYSIOGNOMONIA
LIBER LATINUS.

Conspectus siglorum in apparatu critico libri de physiognomonia adhibitorum.

- L* = codex Leodiensis 77
B = codex Berolinensis qu. 198
A = codex Oxoniensis Ashmoleanus 399
C = codex Musei Britannici Cottonianus Galba E iv
c = manus secunda correctrix in *C*
E = codex Erfurtensis Amplon. Fol. 378
e = lectio in margine codicis *E*
S = codex Musei Britannici Sloanianus 3469
H = codex Musei Britannici Harleianus 3969
Mo = editio Moliniana a. 1549
s = consensus codicum *LBA* et ed. *Mo*
t = consensus codicum *BA* et ed. *Mo*
u = consensus codicum *B* et *A*
x = consensus codicum *CESH*
y = consensus codicum *ESH*
z = consensus codicum *S* et *H*
o = consensus codicum omnium.
-

ANONYMI DE PHYSIOGNOMONIA LIBER.

1. Ex tribus auctoribus quorum libros prae manu habui, Loxi medici, Aristotelis philosophi, Palemonis declamatoris, qui de physiognomonia scripserunt, ea
5 elegi quae ad primam institutionem huius rei pertinent et quae facilius intelligantur. sane ubi difficilis mihi translatio vel interpretatio fuit, graeca ipsa nomina et verba posui.

1. Anonymi de physiognomonia liber] Physiognomonia (*suprascr.* i. naturalis scientia. nam phisis natura. gnomos vel gnosis scientia dicitur) *L* Incipit liber Physiognomoniae *B* Incipit liber physiognomiae secundum tres auctores. loxum medicum. aristotilem philosophum. palemonem declamato-
C Incipit phisnomia palemonis philosophi *rubr.* *S* *om.* *A E* De Physiognomiae Ratione libellus ex veterum Philosophorum monumentis summo compendio collectus *Mo* 2. tribus] diversis *S* auctoribus] autoribus *Mo* quaestionibus *S* quorum] quas *S* libros *om.* *S* prae manu] praemanu *B* 3. Loxi] lexi *B* loxi videlicet *A* Aristotelis] Aristotilis *LACES* Palemonis] Polemonis *Mo* (*et Rosius*), *ut constanter* 4. physiognomonia] phisiognoemonia *B* phisonomia *A* Physiognomia *Mo* phisiognomia *C* phisiagnomia (*a prius m² in o corr.*) *E* phisnomia *S* scripserunt] sumpserint *B* 5. elegi *in marg. c.* *in textu* intelligi *C* primam] pristinam *A* huius rei pertinent] pertinent huius rei *C* 6. intelligantur] intelliguntur *B* intelleguntur *Mo* sane] Mane *S* ubi] ibi *B* difficilis mihi] michi difficilis *E* mihi n difficilis *A* mihi *om.* *S* 7. translatio — fuit] fuit translatio vel interpretatio *A* fuit] fuerit *B* visa fuerit *Mo* graeca *om.* *in lacuna quattuor litterarum* *A* ipsa] ipsi *A* ipsa et *ES* 8. et verba posui] posui et verba ponam *A* ponam et verba *B* et verba ponam *Mo*

2. Primo igitur constituendum est, quid physiognomonia profiteatur. <profitetur> itaque ex qualitate corporis qualitatem se animi considerare atque perspicere. et Loxus quidem sanguinem animae habitaculum esse constituit, corpus autem omne et partes eius quae 5 signa dant, pro vivacitate vel inertia sanguinis et prout tenuis seu crassus magis fuerit vel cum liberos habuerit ac directos meatus vel cum perversos et angustos, dare signa diversa. ceteri autem tam figuratricem corporis animam esse arbitrantur per 10 συνπάθειαν, quam ex qualitate corporis animam speciem

1. quid] quid sit *E* in alio quid phisianomia profiteatur *e* physiognomonia] phisognomonia *B* phisonomia *A* Phisognomia *Mo* phisiognomia *C* phisnomia *S* phisiagnomie (a *m*² corr. in o) *E* 2. profiteatur. <profitetur>] profitetur. *LBS* proficiatur *A* profiteatur *MoC* profiteri *E* corr. *Bormansius* itaque] Itaque *LBMo* ita *E* om. *S* qualitate corporis] corporis qualitate *C* 3. qualitatem] quomodo *A* se animi] animi se *B* animi in se *E* animi *ACS* considerare] considerat *B* atque] atque ita *E* in se et ita *C* perspicere] percipere *A* 4. Loxus om. *B* quidem] quidem medicus *A* quod *Mo* animae habitaculum] habitaculum animae *S* esse om. *S* 5. omne om. *S* quae om. *t* 6. signa dant om. *A* quae signa dant *del. Sauppius* inertia] in ertia *B* inertia *E* inertia *S* 7. prout] pro ut *L* seu] sive *CS* vel *E* crassus] crasus *B* crassus magis] magis crassus *L* magis fuerit] fuerit magis *C* fuerit *S* vel — 8 habuerit om. *BMo* cum om. *A* liberos habuerit] habuerit liberos *ES* directus *A* 8. ac] et *BMo* om. *AS* directos meatus] meatus et porretos *S* directos] directus *BMo* om. *A* meatus om. *C*, in marg. add. *c* cum om. *A* perversos] perversus *t* per multos *S* et] vel *S* 9. angustos] angustus *t* angustos meatus *CE* dare signa diversa] signa diversa dare *E* signa] signare *B* diversa] divers *C* (a in marg. add. *c*) ceteri] dixit ceteri *A* tam om. *uS* 10. figuratricem] transfiguratricem *B* imitatricem *S* figuratricem corporis] corporis trans figuratricem *A* animam esse om. *u* per συνπάθειαν inserui *e Mo* 11. quam] quia *A* qualitate] qualitatibus *S* animam] animae *BCS* anime *AE*

mutuari, sicuti humor constitutus in vasculo qui speciem ex vasculo mutuatur et sicut spiritus infusus in fistulam vel in tibiam vel in tubam. nam cum uniformis sit spiritus, diversum tamen sonat tuba,
 5 fistula, tibia.

3. Prima igitur divisio observationis huius atque discretio ea est, ut alterum masculinum genus sit, alterum femininum. quod non ea ratione accipiendum est, qua naturaliter sexus et genera discreta sunt,
 10 sed ut plerumque etiam in feminino masculinum genus et in masculino femininum deprehendatur. denique quod masculinum nos dicimus, ἀρσενικόν, quod femi-

1. mutuari] mutari *BE* in alio mutuari *e* imitari *C* imitari dicunt *S* sicuti] sicut *CES* qui speciem ex vasculo
om. Mo qui] qm *S om. A* 2. mutuatur] imitatur *C*
 et *om. Mo C* infusus] in fusus *A* num inflatus? 3.
 fistulam] fitula *A* fistula *ES* fistola *C* (u supra o scr. c) in
om. u tibiam] tibia *CES* in *om. A* tubam] tuba
CES 4. uniformis] unifomi *B* informis *A* diversum]
 diversae *B* diúsús *A* tamen] tum *A* sonat — 5 tibia]
 fistula sonat et tuba et tibia *E* tuba, fistula] fistula tuba *S*
 in tuba vel situla vel *A* 6. igitur divisio] divisio igitur *B*
 divisio — huius] observationis huius divisio *E* observa-
 tionis huius] huius observationis *S* observationis] obscura-
 tionis *u* 7. ea *om. t E* alterum] unum *CES* mascu-
 linum genus sit] masculinum sit genus *C* sit masculinum
 genus *S* sit masculinum *E* genus sit] sit genus *Mo* 8.
 femininum] femininum sit *A* femininum genus *E* foemini-
 num *Mo* (ut constanter) 9. est *om. A Mo* sexus] in alio
 sexus discernuntur *e* 10. sed] set *Mo* (ut constanter) *E* ut
 plerumque] utplurumque *B* plerumque] plerumque *A Mo CS*
 etiam] et *t* in feminino] infma *B* in foemina *Mo* mas-
 culinum] masculum *B* 11. deprehendatur] deprehenditur
CS depræhendatur *Mo* comprehendatur *B* denique —
 p. 6, 1 dicunt inserui *e B Mo* quod femininum quod masculi-
 num. Physiognomones dicunt *A om. L CES* (et *Rosius*) 12.
 dicimus] diximus *Mo* ἀρσενικόν] *om. B* quod femininum
om. Mo

ninum, *θηλυκὸν* physiognomones dicunt. primo igitur constituendus est animus masculini et econtra femi-
nini, deinde corporis utriusque designanda indicia sunt [et] si non omnia, ea tamen quae viam pandere con-
siderationis huiusce possint. nam sicut in studio 5
litterarum, cum sint viginti quattuor elementa secun-
dum Graecos quibus omnis vox et omnis sermo com-
prehenditur, ita et in physiognomonia propositis ele-
mentis latissima observationis huius via panditur.
nam et si syllabas omnes in prima aetate didici- 10
mus, concepta vi syllabarum, prout quisque sermo

1. *θηλυκὸν*] καὶ *θηλυκὸν* *Mo* om. *B* physiognomones]
physiognomones *B* primo igitur constituendus] Consti-
tuendus primo igitur *Mo* primo igitur] Igitur primo *CES*
2. constituendus om. *CES* est om. *B Mo CES* ani-
mus *C*, corr. in animi *c* animi *E* econtra] econtra *B* contra
ACES in alio in secundo *e* 3. deinde] dehinc *C* cor-
poris] corpus *B Mo* om. *E* utriusque] utriusque et *B* utri-
usque, et *Mo* in alio utriusque corporis *e* indicia sunt]
sunt indicia *ES* sunt om. *t* 4. et delendum censeo ea
tamen] tamen ea *C* pandere] dare o correxi coll. l. 9
considerationis huiusce] huiusmodi considerationis *ES*
considerationis] considerationi *LC* 5. huiusce *C*, corr. in
huiusmodi *c* huius esse *B* huius *A* possint] possunt
AES nam] Quippe si *A* 6. litterarum] litterarum *B Mo*
cum sint *C*, corr. in consistunt *c* consistunt *E* sint *B* om.
A Mo viginti quattuor] XXIII. *B XVI CS* sexdecim *E* 7.
omnis vox] vox omnis *B* et omnis sermo] vel iuxta *A*
comprehenditur] comprehenditur *A* conpraehenditur *Mo* 8.
ita] tota *B* et] ut *A* in om. *B* physiognomonia]
physiognomonia *L* ephysiognomonia *B* phisioognomia *A* Phy-
siognomia *Mo* phisiognomia *C* phisiagnomia *E* phisnomia *S*
9. latissima] et latissima *B* latissime *S* observationis]
observatione *CE* huius via] via huius *BES* om. *A* huius]
vel eius *e* panditur] pandetur *LA* pandatur *Mo* 10.
et] ex literis *A* om. *B* si] in *B* om. *ACE* syllabas]
syllabas *uCES* in om. *CES* didicimus] didicimus *C* di-
cimus *ES* 11. concepta] Sicut concepta *B* set concepta
Mo concepta *C*, corr. in conceptas *c* conceptas *E* vi] vis
B in *E* syllabarum] sillabarum *A* litterarum singularum
C singularum litterarum *ES* prout] pro ut *L*

provenerit, mox litterarum ex quibus constat ordinem pervidemus.

4. Masculinus animus est vehemens, ad impetum facilis, odii immemor, liberalis, apertus, qui hebetari
 5 et circumveniri ingenio atque arte non possit, vincendi per virtutem studiosus, magnanimus. femininus animus est sollers, ad iracundiam pronus, tenax odii, idem immisericors atque invidus, laboris impatiens, docilis, subdolos, amarus, praeceps, timidus.
 10 5. Veniamus ad indicia corporis masculini. caput grande, capillus crassior, rubeus vel niger cum rubore,

1. provenerit] venerit *A* subvenerit *CES* constat *C*,
corr. in sillabe constant *c* sillabe constant *E* constant *A* 2.
 pervidemus] providemus *ACS* pandimus *E* 3. *In C rubr.*
titulus Cognitio masculini animi *praescriptus est* Masculinus]
 Masculus *AC* est vehemens] vehemens est *ES* impetum]
 imperium *B* 4. immemor] inmemor *LACES* qui] qui-
 que *S* hebetari] ebetari *LE* evitari *t* 5. et] qui *BMo*
 vel *A* circumveniri] circum veniri *B* circumveniri *Mo*
 ingenio — possit] non possit ingenio atque arte *B* in-
 genio] in genio *L* atque] et *ES* non *om. A* vincendi
C, sed d in ras. corr. c 6. studiosus, magnanimus] magna-
 nimus studiosus *B* magnanimus] in alio maximus *e* *In*
C rubr. titulus Cognitio feminini *praescriptus est* 7. animus
 est] est animus *LMo* animus] autem *B delendum censuit*
Saupp sollers] solers *Mo* 8. idem] .i. *C om. ES*
 immisericors *scripsi* inmisericors *MoC* in alio inmiseri-
 cors *e* misericors *LuES* atque *om. CES* impatiens]
 impatiens *LMoS* 9. amarus] subtilis amarus *E* avarus *A*
 vel avarus *e* timidus] tumidus *B* timidus amarus *A* 10.
 Veniamus — masculini *om. CES* *In C rubr. titulus* Signum
 masculini animi *praescriptus est* caput] capud *AC* Mas-
 culinum caput *ES* 11. capillus] capilli *B* crassior]
 grassior *A* in alio grossior *e* grassi *B* rubeus] et ru-
 beus *B* rubenus *S* cum rubore *scripsi coll. p. 10, 3* sub-
 rubore *L* sub rubore *MoCE* vel subrubeorum *B* vel sub-
 rubeus *A* subfusus rubore *S* suffusus rubore *Rosius* subrubeus
Saupp

stabilis, modice inflexus, color rubeus non clari ruboris vel niger, suffusus tamen rubore, oculi paulo impressiores, minaces, subnigri, quos Graeci *χαροπὸνς* vocant, vel glauci. cervix esse debet moderatae plenitudinis, aliquanto proluxior, vertex capitis sub-⁵ rectior, scapulae ingentes, humeri et superiores corporis partes usque ad umbilicum latiores, inferiores deductae paulatim plenitudine desinente, lacertosus, ossibus magnis, nodis et articulis summorum pedum et summarum manuum firmis, non tamen rigidis, sed¹⁰ absolutis, prope imum seiunctis atque discretis, pectore alto et prominente, iugulis absolutis, ventre lato compresso paululum intrinsecus, pectus non nimia carne contextum, solido et spisso corpore, ossibus quae sunt

1. stabilis] stabili *LCE* modice] id est immodice *E* (et *Rosius*) rubeus] rubenus *S* 2. niger] nigri *AE* suffusus tamen] tamen suffusus *CE* tamen subfusus *S* oculi] Oculi *B* impressiores] impresiores *B* inpressiores *AMo* inproeessiores *C* processiores *ES* in alio inprocessiores *e* 3. minaces *om. C*, *add. in marg. c* subnigri] In alio nigri *e* quos — 4 vocant *om. LCES* quos] quod *A* *χαροπὸνς inserui e Mo* 4. vocant] n notant *A* vel glauci] glaucos *B* (et *Rosius*) esse debet *om. CES* 5. aliquanto] aliquando *C* in alio aliquanto *in marg. c* subrectior] subiectior *B* surrector *E* 6. ingentes] vigentes *Rosius* corporis partes] partes corporis *CES* 7. partes] partos *B* umbilicum] umbilicam *corr. ex* umbilicom *B* umbiculum *E* latiores] laciores *BS* 8. deductae] inducti *B* plenitudine] ad plenitudinem *A* desinente] distente *S* lacertosus] lacertuosus *Lu* lacertis *CE* In alio lacertosi *e* 9. ossibus] et ossibus *E* vel ossibus *e* nodis] nodosis *C* summorum] imorum *u* (et *Rosius*) ad ima *Mo* 10. sed] set *S* 11. prope] In alio et prope unum *e* imum] unum *AC* in unum *Ec* iūsae *B* seiunctis] cunctis *B* 12. et *om. B* iugulis] ungulis *u* absolutis] subsolutis *Mo* compresso] compresso *Mo* compressus *A* comprehenso *B* 13. paululum] paulum *B* pectus *om. B* 14. solido et *scripsi ex A coll. § 66* solide *B Mo om. LCES* ossibus] ossibusque *LC* quae sunt *om. LCES*

sub ilibus, quae a Graecis *λεγία* dicuntur, siccioribus et solidis. item masculinum corpus forte et tolerans laborum est, vocis solidae, aliquanto raucioris, interdum gravis tanquam ex abdito et concavo resonantis,
 5 ut est leonum, spiritus densior, multum aëris concipiens ac referens, passibus longis, motus corporis, cum tranquillus est animus, tardior est, cuius minor sit pars inferior ab umbilico quam est a summo capite ad umbilicum.

10 6. Veniamus ad indicia corporis feminini. caput breve, capillus niger vel a rubeo fuscior, quem Graeci

1. sub ilibus] subilibus *B* solubilibus *LCE* solido sibi *S* quae — dicuntur *om. LCES* *λεγία inserui e Mo* siccioribus] siccis *E* In alio siccioribus *e* 2. item masculinum corpus] Ita et femininum *B* Ita et feminum *Mo* Nec non ita non ita feminia toto corpore *A* forte et] fortis *t* tolerans] tollerans *A* 3. laborum est] laborum *t* laborem *ES* In alio laborum est *e* vocis] et vocis *E* raucioris] paucioris *t* interdum — 4 ex *om. in lacuna septemdecim litterarum S* 4. tanquam] tanquam *L* quasi *B* et] in *B* resonantis] resonans *A* 5. leonum] leonis *C* spiritus densior] spiritu densiore *AMo* spiritu denfiore *B* sit superior *S* densior] In alio depressior *e* multum aëris] acris multum *B* concipiens] con piens *duabus litteris erasis B* 6. ac] et *A* passibus] pedibus passibus *B* passibus longis] longis passibus *E* longis *om. in lacuna decem litterarum S* corporis] corporis tardior *A* 7. tranquillus] tranquillis *E* tardior est] tardior *B Mo E om. A* cuius minor sit *om. in lacuna undeviginti litterarum S* cuius] eius *A* 8. sit] fit *E om. A* inferior] *om. s* umbilico] umbilico inferius *A* est] sit *A om. C* a summo — 9 umbilicum] ab umbilico ad summum capitis *A* 9. ad] in *S* 10. Veniamus — feminini *om. ACES* caput] Capud *A* Femininum caput *S* Femininum capud capud *E ante hanc vocem in C titulus* Signum feminini animi extat 11. capillus] capillus *B* a rubeo] arubeo *B* a ru in fine lineae *A* fuscior scripsi ex *AMo* fuscior *B* suffuscior *LCS* suffuscior *E* suffuscior *Maier p. 15* quem — p. 10, 1 vocant *om. LCES* quem] que *A* quod *B*

vocant *φαιὴν τρίχα*, rarior, idem flexibilior ac mollior, cervix exilior eademque longior, color candidus vel cum pallore nigrior, quem Graeci *μελάγχλωρον* vocant, pupillae, quas Graeci *κόρας* dicunt, subnigrae vel evidenter nigrae, vultus omnis lenis, inoffensus ac mollis, serenus, 5 affabilis, labia compressa tanquam sint incisa, iuguli cohaerentes atque constricti, ab humeris usque ad umbilicum corpus angustius et brevius, ab umbilico usque ad genua prolixius ac plenius, a genibus usque ad pedum ima deductius, imae manus ac pedes sub- 10

1. vocant] notant *A φαιὴν τρίχα scripsi φαιὴν τρίχα*
Mo om. Lu CES rarior, idem] idem rarior ac *ES* flexi-
 bilior] familiar *u ac]* atque *E* 2. cervix] Ita cervix *t*
 exilior eademque *om. CES* longior] collongior *B* can-
 didus] candus *A* 3. nigrior] nigridior *B* fuscior nigrior *E*
 quem — vocant *om. L CES* quem] que *A* *μελάγχλω-*
ρον inserui ante vocant e Mo, post vocant Rosius 4. pu-
 pillae] pupille *A* pupillus *B* quas — dicunt *om. L CES*
Graeci inserui ex A Mo *κόρας inserui ante dicunt e Mo,*
post dicunt Rosius subnigrae] sub nigrae *LB* caprinae
CES vel evidenter nigrae *om. CES* 5. lenis, inoffensus]
 lenis et inoffensus *A* inoffensus leonis *E* inoffensus] in
 offensus *L* ac *om. E* mollis] mobilis *B Mo* mollis,
 serenus] serenus mollis atque *E* serenus] severus *B* 6.
 compressa] compresa *A* compressa *Mo* tanquam] tamquam
L om. Mo sint] si *A* si essent *B om. Mo* incisa]
 intercisa *EMo* intercissa *C* intercisa et intensa *S* iuguli]
 iugali *B* ungule *A* 7. constricti, ab] constricti ab *Mo*
 constricti] constricta *A* usque *om. Mo CES* 8. um-
 bilicum corpus] umbilicum. Corpus *Mo* angustius] angusta *B*
 et brevius *om. t* ab umbilico] adumbilico *B* 9. usque
 ad genua] usque ad genua usque *A* ad genua usque *B Mo*
 prolixius] et prolixioribus *B* ac] et *A* atque *E* ple-
 nius] plena *B* usque *om. t* 10. pedum ima] ima pedum
CS yma pedum *E* deductius] deductus *B* imae manus
 ac pedes] Imi manuum ac pedum *L* Ime manuum ac pedum
B ima pedum ac manuum *A* Imae manuum ac pedum par-
 tes *Mo* lineae manus ac pedes *C* Item manus ac pedes *S*
correxi cum E coll. § 122 et 109 subtiles] subtilia *A*

tiles et eleganter circumscripti, planta concava et a reliquo vestigio elatior, vox tenuis, moderata, acceptissima auribus, sermo volubilis ac facilis, incessus decens, brevibus passibus et acceleratis.

- 5 7. Accidunt praeterea species feminino generi, quas quidem masculino assignavimus. quae in quocunque sexu fuerint, magis edent ex sese fetum generis masculini. ea vero accidentia quae feminino generi assignata sunt in quocunque sexu fuerint, edunt magis
10 sobolem femininam. item in quocunque corpore pars aliqua dextra maior fuerit vel oculus vel manus vel mamilla vel testiculus vel pes, vel vertex capitis ad dextram

1. et om. CES eleganter] eliganter L elegantes CES circumscripti] circum scripti B circumscripta A circumscriptae Mo circumscripte E concava] concavata B complantata Mo et a om. t 2. elatior] et elatior Mo elevatior B relator CE 3 ac] et A 4. et om. CES acceleratis] accuratis L B Mo E vel accuratus e accuratis A accuratus CS corr. Rosius 5. feminino generi om. t feminino] femineo S quas quidem] quod quas A, quattuor litterae superfusae in B om. S 6. quidem om. Mo masculino] masculino generi t E c in marg. om. S assignavimus] assignavimus Mo assignata sunt S quae om. t S quocunque] quocumque L 7. sexu om. C, add. in marg. c fuerint] affuer, item (tem superfusum) B fuerint, ut A Mo magis edent] edunt magis S edent] superfusum in B edant A Mo ex sese — 9 edunt magis om. S sese] se CE fetum] foetum LB fructum A Mo 8. quae] non quae A feminino generi] generi feminino B assignata sunt] assignavimus A sunt assignata E assignata] assignata Mo, ut constanter 9. sunt in quocunque superfusum in B quocunque] quocumque L edunt] edent E 10. sobolem] subolem Rosius item] Tunc A quocunque] quocumque L 11. dextra E c (in marg.) Mo superfusum in B om. in lacuna trium vel quattuor litterarum A exstans L extans CS 12. mamilla] maxilla CES testiculus] teculus C, sti inscr. c vel] vel si? ad] et ad C dextram] dextram L Mo dextras CE

magis se conferat, vel si ex duobus verticibus vel tribus maior in dextris partibus fuerit, assignantur haec omnia indicia generi masculino. si aliqua pars ex sinistris maior inventa fuerit, assignatur his indicibus generi feminino. et si vertex capitis ad sinistram partem magis conversus fuerit vel ex duobus aut tribus maior sinister fuerit, assignabitur generi feminino. sed et nares et labia cum ad dextram partem magis conversa sunt, masculinum, cum ad sinistram, femininum genus profitentur. si autem vel in femina dextras partes maiores vel in masculo

1. magis se] se magis *AE* vel si — 2 fuerit *om. CES* verticibus *om. A* 2. in dextris] indextris *L* in dextribus *B* assignantur *superfusum in B* adsignanter *L* 3. haec omnia *om. S* haec] hic *E* indicia *om. AC, add. in marg. c* generi masculino] masculino generi *A* si] si autem vel si vero, ut *Rosius scripsit?* pars] pars vero *C* 4. sinistris] sinistro *Lu* assignatur] adsignatur *L* assignantur *S* his] hiis *A om. CES* indicibus] inditiis *L* 5. generi feminino] generis feminini *ES* feminini generis *C* et] Sed *Lu* Set *Mo* si *om. A* sinistram partem] sinistram *A* 6. magis *om. sC* conversus *superfusum in B* conversus maior (magis *suprascr. c*) *C* conversus magis *Rosius* fuerit] sit *LMo* fuerit partem *A* vel — 7 fuerit *om. CES* 7. aut] vel *A* sinister *om. B* assignabitur] ad signabitur *L* assignatur *ES* assignata *C* generi feminino] feminino generi *C* femenino (*corr. ex* feminino) generi *E* 8. feminino] feminini *S* sed] Set *E om. A* nares] naros *A* cum] tum *S* dextram] dexteram *C et m² corr. ex dexteram L* 9. partem] partem vel sinistram *Mo om. E* magis *om. Mo* conversa] conversae *Mo* sunt] fuerint *AE* masculinum] masculinum genus profitentur *CE* masculinum genus profitetur *S* cum ad sinistram] et *Mo* 10. sinistram] sinistram *A* genus profitentur *om. CES* profitentur] indicant *A* vel *om. E* 11. in femina] in femina *L* in feminino *S* in foemininum *Mo* maiores *om. CES* vel *om. E* masculo] masculino *AES* masculinum *Mo*

sinistras perspexeris, scito iactantem, qui graece ἀλαζών dicitur, ac mendacem esse huiusmodi personam. nam et vitia congruenti ratione contrahunt corpora. nam in masculino quidem genere sinistrae
 5 partes magis infirmitatem concipiunt ac vitia, dextrae vero in genere feminino.

8. Iuxta hanc generum divisionem etiam animalia multa discreta sunt et terrena et pennata et aquatilia et serpentina. nam leo, aper ad masculinum
 10 genus referuntur, pardus, cervus, lepus ad femininum, aquila, accipiter ad masculinum genus, pavi, perdix, pica ad femininum.

9. Denique tria genera veteres instituerunt quibus

1. sinistras — 4 in masculino *om. S* sinistras] sinistra *A* perspexeris] perpexeris *A* maiores perspexeris *Ec* scito] scias *CE* qui — 2 dicitur *om. LCE* qui] que *A* 2. ἀλαζών *inserui cum Mo* post dicitur *lacuna quinque vel sex litterarum in B* 3. nam et vitia congruenti] In congruenti namque (namque *Mo*) *L Mo* ingruenti namque *B* incongruam namque *A* ratione] rationem *A* contrahunt] *Ce* conterunt *E* protrahunt *s* 4. nam] namque *A* quidem genere] genere quidem *L* genere quod *B* quidem] quodlibet *S om. A Mo* 5. infirmitatem] in firmitatem *L* infirmitates *CE (et Rosius)* infirmitatis *S* concipiunt ac vitia] ac vitia concipiunt *Mo* ac vitia *om. CES* 6. vero *om. A* genere *om. A* genere feminino] feminino genere *E* feminino] femenino *A* 7. generum divisionem] divisionem generum *A* animalia] alia *t* 8. pennata] pinnata *Mo* aquatilia] aquatica *E* 9. et] atque *LA Mo* serpentina] serpentina *Mo om. A* aper] et aper *L* per *B Mo om. A* ad *om. Mo* 10. referuntur] refertur *tCE* pardus — lepus ad femininum] locum mutaverunt cum 11 pavus — 12 ad femininum *in S* pardus] Bardus *B* cervus, lepus] lupus cervus *C* lepus] lupus *BES* 11. accipiter] ancipiter *AS* genus *om. CES, fortasse recte* pavus *e LA restitui collata § 130* pavo *B CES* canis *Mo* pavi, perdix] perdix pavus *A* perdix, pica] pica perdix *CS* 13. tria] per tria *Mo* veteres] veri *u* verti *Mo* instituerunt] instituerunt philosophi *A* quibus] qui *s*

physiognomoniam exercuerunt. nam primo gentium vel provinciarum propositis moribus ad similitudinem singulos quosque homines referebant, ut dicerent: hic Aegyptio est similis, Aegyptii autem sunt callidi, dociles, leves, temerarii, in venerem proni; hic Celto 5 id est Germano est similis, Celti autem sunt indociles, fortes, feri; hic Thraci est similis, Thraces autem sunt iniqui, pigri, temulenti. processu autem temporis etiam hoc genere physiognomoniam assecuti sunt homines, quod observarent, quo quis esset vultu vel in quo 10 corporis statu per singulos animi sui motus, id est

1. physiognomoniam] phisiognomoniam *L* phisignomoniam *B* philosophiam *A* Physiognomiam *Mo* phisiognomiam *C* phisiagnomiam *E* phisnomiam *S* exercuerunt] exēterunt *A* nam *om. t* 2. vel] velque *B om. A* provinciarum] vinciārum *B* propositis] positis *A* moribus] minoribus *B* 3. singulos *om. B* singulos quosque] quosque singulos *A* homines *om. C, add. in marg. c* ut dicerent] et dicebant *CES* 4. Aegyptio] egyptio *LB* egyptio *CE* egyptius *S* est similis] similis est *C* Aegyptii — 5 proni *om. CES* Aegyptii] Aegyptii *L* egyptii *A* ad egyptii *B* callidi, dociles] dociles callidi *B* callidi] *cad. in fine lineae A* 5. proni *om. A* Celto] Celte *ES* est Celtae *Mo* In alio hic celto, hic germano *e* 6. est similis] similis est *C* similis *Mo om. ES* Celti — 7 feri *om. CES* Celti] Celtae *Mo* indociles] in dociles *B* dociles *A* 7. hic] hic autem *CES* Thraci] trachi *L* traci *uS* traco *C* tracho *E* est *om. A* est similis] similis est *BC om. S* post est similis *CES* praebent verba: Egiptii (egyptii *E*) sunt callidi (calidi *S*) dociles leves temerarii in venerem proni. Celti (celte *ES* In alio celti. *e*) vero (*om. ES*) sunt indociles fortes feri Thraces] Thraches *L* Traces *uES* Traci *C* autem] vero *B om. ES* 8. voce pigri incipit *H* processu] Accessu *A* etiam] et *H* 9. physiognomoniam] phisiognomoniam *LB* phisiognomiam *ACH* Physiognomiam *Mo* phisiagnomiam *E* phys. ass. sunt] assecuti sunt phisnomi *S* assecuti] adsecuti *Mo* 10. quod scripsi *e Mo* quo *LAx* qui *B* observarent, quo *om. H* quis] quisque *S* vultu *Mo (et Sauppius)* cultu *LBx* tulto *A* 11. sui *om. S* motus] motus ut observarent *H*

quis esset vultus irati, quis cogitantis, quis timentis, quis in libidinem proni quisque furentis. quemcunque igitur perspexissent physiognomones nulla existente furoris causa furenti habere proximum vultum nec
 5 existente ira irascenti nec proposita cogitatione cogitanti, vel furiosum vel iracundum vel cogitatorem pronuntiabant. tertium accessit, ut ad similitudinem animalium de animis hominum pronuntiaretur. et certior ac facilior haec via visa est nec tamen omissae
 10 sunt priores. denique signa plurima ad similitudinem animalium referuntur.

10. Haec praedicta sunt ad indicia utriusque speciei sincera et mera concipienda, quo discretio masculini

1. vultus] cultus *A* 2. proni *om. x* quisque furentis] quis in furorem *x* quisque] quis *Mo* quemcunque] quemcumque *L* quem *x* que *A* 3. igitur *om. t* perspexissent] perspexisset *C* aspexisset *E om. A* physiognomones] physiognomones *L* phisionomones *AH* physiognomon *C* phisionomon furentem *S* physiognomus furentem *E* 4. proximum] proximam *A* nec existente ira] vel *t* 5. irascenti] irascenti *A* irascenti similem *E c in marg.* nec] vel *B* cogitanti] cogitanti similem *E c in marg.* 6. furiosum vel iracundum] iracundum vel furiosum *ES* cogitatorem] cogitantem *A* *H* (in quo supra tantem *m² scr.* vel torom) 7. pronuntiabant] pronunciabant *LA* pronunciabat *x* tertium] Tercium *LBCH* tertium autem *A* ad *om. A* 8. animis] animo *B* ante *S* hominum] In alio hominum quoque similium pronunciaretur *e* pronuntiaretur] pronunciaretur *LH* pronuntiarentur *B* pronuntiarent *A* 9. ac] et *A* facilior] fortior *B* haec] hic *E* In alio hec *e* nec] hec *H* tamen] tantum *LB* omissae] amissae *Mo om. A* 10. sunt *om. x* signa] gratias *C* gentes *ESH* plurima] sunt plurimae quae *B* (et *Rosius*) ad similitudinem animalium referuntur scripsi *e Mo* ad similitudinem animalium referunt *x* hominum ad similitudinem pronuntiantur animalium *A* ad similitudinem pronuntiantur hominum *B* ad similitudinem hominum pronuntiantur *L* (et *Rosius*) 12. Haec *om. A* praedicta] praecepta *B* sunt] sint *MoH om. A* 13. concipienda] conpienda *A*

et feminini generis intellectui clara et evidens esse
 monstretur. verum sciendum permixtionem plurimam
 esse signorum tam in hominibus quam in animalibus
 ceteris, et quae generalia posuimus et quae mox
 specialia subsequuntur. nec aliter ingenium bonum 5
 constat, nisi virtutem ex masculina, sapientiam ex
 feminina specie conceperit. ubi itaque multa com-
 pugnantia signa convenerint, pronuntiandum quidem
 secundum ea quae vel plura sunt vel clariora vel
 potiora. nam multa paucis praeposenda sunt, clara 10
 obscuris, potiora minoribus. pro modo autem op-
 pugnantium signorum quae obtinebunt mitigabuntur.

1. evidens] evidentius *A* 2. monstretur] monstratur *A*
 possit *x* sciendum] sciendum est *A* (*et Rosius*) per-
 mixtionem] per mixtionem *LE* plurimam esse] esse pluri-
 mam *B* (*et Rosius*) 3. animalibus ceteris] ceteris animalibus
E 4. ceteris] caeteris *LMo* et *om. x* quae]
 omne *A* generalia] generaliter *E* In alio Sed propositis
 generalibus signis mox specialia subsequuntur *e* posuimus]
 possumus *B* et] etiam *B om. EH* quae] quem *A om.*
BCEs 5. specialia] generalia *H* subsequuntur] subsequuntur
u nec] et sciendum quod non *E* ingenium] in ge-
 nium *L* ingenium bonum] bonum ingenium *A* ingenium
 hominis *SH* ingenium hominis bonum *E et in marg. c* (*et Rosius*)
 6. virtutem] virtute quae *Mo* virtute que *B* virtute *A*
 ex] et *A* masculina] masculinam *A* sapientiam] sa-
 pientia *B* sapientia, *Mo* ex] et *t* 7. feminina] femi-
 ninam *A* specie *om. A* conceperit] concepit *A* itaque]
 igitur *B* autem *H om. CES* multa] mixtura *A* com-
 pugnantia] conpugnantia *LMo* oppugnantia *A* pungentia *E*
 8. pronuntiandum] pronunciantium *Lz* quidem] quod *Mo*
 quodlibet *S* est *A* 9. ea *om. A* sunt *om. x* cla-
 riora] pauciora *A* alacriora *z* 10. potiora] priora *B* po-
 tiora sunt *x* clara] clariora *B* 11. potiora] potiora *B*
 pro modo] promodo *B* oppugnantium] obpugnantium
LuC repugnantium *y* 12. obtinebunt] optinebunt *CES*

potissima autem signa iudicabuntur oculorum. hos enim tanquam fores animae videri volunt: nam et animam dicunt per oculos emicare et solum hunc aditum esse, per quem animus adiri atque introspecti
 5 possit, subsequi autem indicia cetera, quae in vultu et capite constituta sunt et prout est singularum dignitas corporis partium, ita et signorum vis habetur.

11. Quicumque igitur physiognomiam assequitur, primo memoriae mandare debet significationes signorum,
 10 rum, secundo dignitates eorum cognitatas habere, tertio quaecunque signa reppererit, conicere atque ea inter se conferre, ut ita verbi causa constituat: habet hic

1. autem] enim *x* signa iudicabuntur oculorum] iudicabuntur oculorum signa *CEH* indicavimus oculorum signa *S* iudicabuntur] indicabuntur *B* 2. tanquam] tanquam *L* fores] fontes *A* vel flores *e* videri] videri esse *C* et] etsi *B* 3. dicunt *om.* *B* 4. esse *om.* *x* adiri *Mo* (*et Rosius*) aut adiri *L* audiri *u* *om.* *x* atque] aut *LA om. x* 5. subsequi] subsecuntur *A* indicia cetera] inditia caetera *L* cetera indicia *B* indicia omnia *y* In alio cetera omnia *e* cetera] caetera *Mo* 6. constituta sunt] sunt constituta *B* (*et Rosius*) prout] pro ut *L* est *om.* *x* singularum dignitas] dignitas singularum *t* 7. corporis partium] partium corporis *S* signorum] singulorum *B* vis] dignitas et vis *C* habetur] habeatur *L* habente *A* 8. Quicumque] Quicumque *L* physiognomiam] physiognomiam *LB* Physiognomiam *Mo* phisionomiam *A* physiognomiam *C* phisiagnomiam *E* phisi^o *S* assequitur] adsequitur *Mo* assecuntur *A* sic assequitur *x* 9. mandare] comendare *E* debet] debet et *B* debent et *A* signorum] singulorum *B* 10. secundo] et secundo *z* dignitates eorum] eorum dignitates *CES* earum dignitates *H* tertio] Tercio *LB* 11. reppererit] repperit *BEH* reperierit *AC* reperit *Mo* conicere] conicere *Mo* conferre *x* ea *om.* *A* inter se] in se *LA* pro se *Mo* intra se *E* 12. conferre] inferre *B* comparare *CH* contemperare *S* causa] gratia *E* et *suprascr. c* constituat] instituat *B* habet hic] Abedic *Mo* habet] .s. habet *E* hic *om.* *H* hic homo] homo hic *A*

homo cilia quidem loquacis, frontem vero cogitatoris, oculos furiosi. frons loquacem non in totum patitur esse et cilia cogitationi et fronti derogant, rursum oculorum asperitas non nihil statum frontis infringit. secundum haec minus importunae loquacitatis et calidi ingenii potius quam evidenter furiosus homo iudicabitur. sed non tam parvum interest inter oculos furiosos et prope furiosos vel iratos quam videtur, nec tam parvum interest inter frontem cogitantis et saevientis quantum interesse facile aestimatur. parva etenim haec magna sunt et effectus vehementes habent,

1. homo cilia] homocilia *Mo* cilia] ilia *C* ylia *E* In alio labia *e* illa *H* illitus *S* quidem] quod *Mo* loquacis] loquens *H* vero] vero quidem *B* *om. x* 2. loquacem] loquacis *x* loquacitatem *Mo*, fortasse recte 3. esse] esse: Nam *s* esse unam *Cz* unam esse *E* esse: una *Rosius* num esse eum? et *om. x* cilia *Rosius* oculi *LAMo* oculi *B* speciem oculorum *x* cogitationi] cogitatorum. *CEH* et cogitatorum *S* et fronti] et frontium *S om. CEH* In alio et furentium *e* num et furori? derogant] Derogans *x* rursum] Rursus *BH* russus *A* 4. oculorum] oculorum *B* asperitas] aperitas *B* non nihil *Rosius* nonnihil *Mo* non nisi *Lu* non eum (*in equum corr. c*) *CH* non equum *E* non enim *S* statum *C*, sed um *c in ras. om. A* num significatum? frontis] fronti *A* infringit] infringunt *A* 5. secundum] sed *H* sed secundum *E* haec] hoc *ACE* importunae] importune *Mo* inportune *L* impune *B* calidi] callidi *sE* 6. evidenter] cui dentur *H* furiosus homo] homo furiosus *E* iudicabitur] indicabitur *LBMoS* 7. sed] Set *E* non tam] notam *B* parvum] parum *LBMoH* interest] inest *u* est inter *H* inter oculos] in oculos *A* inoculos *B* oculos *H* 8. furiosos et *om. H* quam] quia *Mo* videtur] vident *A* 9. nec tam parvum] nec tam parum *LH* parvum nec *A* parum nec *B* parum. Nec *Mo* interest] est *LC om. t* inter] in *B om. A* frontem] fronte *B* cogitantis] cogitantes *B* et saevientis] exsaevientis *Mo* 10. quantum] quam? interesse] interest *Mo* inest *u* esse *L* aestimatur] estimabitur *B* estimant *A* 11. etenim] enim *BMo* et *C om. AH* haec] hoc *A* haec et *y* vehementes] magnos *x*

quamquam ita pleraque obscura sint, ut non oculis
interdum, sed vix animo comprehendantur et ex
accidentibus potius quam ex semet intelligantur. nam
multa signorum et casus fortuiti et conversatio hu-
mana et propria industria nostrae facultatis obscurat
et celat. nam et aetates et aegritudines et dolor et
iracundia et tristitia et sollicitudo temporalis licet
non omnia signa, nonnulla tamen permiscant atque
permutant. quare artifex rei huius et diutius con-
siderabit, ut a temporalibus naturalia discernat, et
non uni vel duobus indiciis se committet, sed plura
et potiora semper denotabit et ex improvise nec

1. quamquam] Quid quod *B Mo (et Rosius)* Quoque *A*
ita pleraque] pleraque ita *H* pleraque] plerumque *A* sint]
sunt *tEH* oculis] oculis *B* oculi *ES* 2. sed] sed
et *H* vix animo] animo vix *E* animi vix *CS* animis
vix *H* comprehendantur] comprehenduntur *A* conpraehen-
dantur *Mo* et *om. u* ex *om. S* 3. accidentibus *C*,
sed ac praepos. c acciditibus *A* excidentibus *S* ex semet]
exseniorum *B* In alio ex imis *e* semet] imis *C (del. c*
et in marg. pos. semet) *E* signis *H* intelligantur] intelli-
guntur *B* intelligatur *A* intellegantur *Mo* 4. multa] mul-
tas *B* casus fortuiti] fortuiti casus *x* fortuiti *C, sed tui c*
in ras. 5. nostrae] nostra *x* facultatis *om. x* 6. celat]
celebrat *B* nam] Quippe *A* et (*prim.*) *om. A CES* 7.
tristitia] tristicia *LB* sollicitudo] insollicitudo *B* solici-
tudo *AMo* temporalis *om. t* temporalis licet] licet tem-
poralis *H* 8. nonnulla] et nonnulla *Mo* atque] et *A*
9. permutant] mutant *A* quare] quare et *H* artifex
rei huius *scripsi e LAMo* artifex huius rei *BC (et Rosius)*
rei huius artifex *ES* huius rei artifex *H* et *om. H* con-
siderabit] consideravit *B* considerabat *A* 10. ut a tempo-
ralibus] et pro tempore *x* a *om. Mo* discernat] discernet *x*
11. non *om. x* indiciis] inditiis *LH* committet] com-
mittat *LAMo* comitat *B* non committet *y et in marg. c*
plura] prura *B* 12. semper] sepius *LBx* saepius *Mo*
potius *A corr. Rosius* denotabit] denotavit *B* ex im-
provise] exinprovise *Mo* improvise] improvise *LAC* in
provise *E* improvisa *B* promisso *S*

praecaventem aut se praemunientem considerabit, quamvis et praecaventem attentus artifex detegat. nam et maledicus qui se latere facilius posse credebat inducto ab aliis maledicendi initio libidinem suam lacrimis prodidit, ut voraces, cum suavitatem cibi, tenu- 5 lenti, cum vini copiam nanciscuntur. alium in balneis vox absque sermone profecta detexit libidinibus subiugatum, alius sternutamento subito virum se non esse confessus est.

12. Sed priusquam ad singula veniamus indicia 10 vel signa, sciendum est, quod sanguis, in quo sedem Loxus animae esse constituit, si quidem multus sit, corpori quidem praebet augmentum et ruborem et capillis soliditatem et densitatem, sensus tamen et

1. praecaventem] praevidentem *z* providentem *CE* aut — 2 praecaventem *om. A Mo* aut] nec *CE* se praemunientem] praemunientem se *CH* praeminientem se *ES* considerabit] consideravit *B* 2. attentus] attentus et *A* nam et] nemirum *A* 3. se latere facilius] latere se facilius *CS* latere facile se *H* latere se *E* posse *om. x* inducto] in ducto *B* 4. lacrimis] lacrymis *Mo* lacius *E* lacrimis prodidit] prodidit lacrimis *H* 5. prodidit] prodidit *A* ut] et *A*, fortasse recte suavitatem] suavitate *A* 6. vini copiam] copiam vini *E* copiam] copia *A* nanciscuntur] nanciscuntur *L om. A* 7. subiugatum] subiugatum *B* subiugant *A* subrogatum *C* subiugavit *S* 8. sternutamento] sternutamento *B* sternutamento *E* subito] subitum *C om. t* virum se] se virum *CES* 9. confessus] professus *CES* 10. Sed] Set *E* priusquam] prius *C* quam *subiec. c* prius quam *A* ad singula veniamus] veniamus ad singula *C* indicia] in indicia *A* 11. est *om. A* sedem Loxus] loxus sedem *x* 12. Loxus] locus *B* esse *om. B x* quidem] quodlibet *S* multus] vultus *A* 13. quidem *om. ty* ruborem] robur *x* 14. capillis] cappillis *B* soliditatem et densitatem] densitatem et soliditatem *CES* densitatem atque soliditatem *H* et (*alt.*) *om. B*

intellectus humani acumen constringit et hebetat atque
intercipit, si tenuis et parvus, corpus infirmat, colorem
deformat, corporalia omnia extenuat et minuit, mentis
autem ingenium confovet et acumen animi excitat
5 nec intercludit mobilitatem eius ac motum, velocitatem
denique confert omnibus sensualibus membris quae
sunt in nostris vultibus constituta, ut sunt aures,
oculi, lingua, nares et quaecunque venae sunt sanguinis.
unde medium temperamentum corporis perfectum
10 animum indicat, is autem perfectus est animus, qui
pari virtute est atque sapientia, et ita fit, ut omne

1. acumen] acuminis s ingenii acumen *x* constringit]
ex vi constringitur *A* et om. *x* hebetat] hebetatur *A*
atque intercipit *del. Rosius* atque] et *E* om. *A Cz*
2. intercipit] minuit *LB* iminuitur *A* et parvus] et
parvus sanguis est *CES* et parvus est sanguis *H* om. *t*
corpus infirmat om. *H* 3. deformat] infirmat *A* ex-
tenuat] attenuat *BE* vel extenuat *e* extenuat *A* et] ac *y*
4. autem ingenium] augmentum *B* confovet] convovet *H*
animi] ingenii *B* excitat] prociat *Cz* procreat *E* 5.
nec] et *t* intercludit] includit *u* In alio intercidit *e* mo-
bilitatem] moralitatem *LB* mortalitatem *AMo* mobilita-
tem eius ac motum, velocitatem] velocitatem eius ac mobili-
tatem *E* eius om. *t* ac] *superfusum in B* et *AC* mo-
tum] metum *AMo* metu *B* om. *x* 6. confert] et *H* om.
CES omnibus sensualibus membris] omnia sensualia mem-
bra *x* 7. sunt om. *Ax* nostris vultibus] vultibus nostris *x*
constituta] sunt constituta *A* constituta sunt *x* ut sunt]
ut sicut *A* om. *x* 8. oculi] oculi *B* et quaecunque
om. *x* quaecunque] quaecumque *L* venae] signa *x*
9. medium] mediocritas *CE* medietas *z* In alio medietas
et temperantia *e* temperamentum] et temperamentum *CH*
et temperamenta *E* et temperantia *S* temperamentum
corporis] corporis temperamentum *B* 10. animum indicat]
indicant animum *C* indicat] indicant *x* is] iste *C* hiis *A*
perfectus est] est perfectus *H* animus] animus quidem *C*
11. atque] et *C* sapientia] sapientia circumfultus *A* et
om. *t* fit] sit *A* ut] quod *S* omne] omnem *A*

ingenium ex modo et temperamento sanguinis originem sumat.

13. Sciendum etiam de capillis his qui cum homine nascuntur quod certiora sint signa, ut capitis, superciliorum et oculorum.

5

Incipiamus a capite.

14. Capilli stabiles idemque nigri vel sordidi et aquati ruboris et crassi violentum hominem indicant: referuntur ad suam. capilli molles et ultra modum tenues rubei et rari penuriam sanguinis, enervem, sine 10 virtute ac femininum animum indicant et quanto rariores fuerint, tanto magis subdolum. capilli crispi

1. ex] et t et om. AC temperamento] temperamine x
2. sumat] fumat A 3. ante Sciendum in H titulus de
capillis etiam] tamen x de] quod de LB Mo (et
Rosius) quod A his] hiis AE iis Mo om. B qui
— 4 signa] certiora (etiora S) signa esse (inesse H esse
signa E) qui (q̄ E) cum homine nascuntur x cum] in B
4. quod inserui certiora om. B sint] sunt A signa]
singula A ut capitis] primi autem capilli sunt C (post
autem in marg. inser. c capitis) primi autem capilli sunt C
capitis E primi autem capilli capitis sunt z 5. et oculorum]
o oculorum A om. in lacuna 16 vel 18 litterarum B num
ciliorum? (cf. Poll. on. II, 50); sed cf. p. 93, 2 6. Incipiamus
a capite om. x ante Incipiamus titulus De natura Capillo-
rum in Mo 7. ante Capilli titulus Signa capillorum in L,
De signis capillorum in E idemque] iidemque Mo id est
Az vel CE sordidi] scordidi A 8. aquati] vel aqua-
tici e et om. CES violentum] violentem A hominem]
animum x 9. referuntur ad suam] atque significant Mo
om. u referuntur] refertur Lx corr. Rosius et om. x
10. rubei] rubri Mo et om. x penuriam] penuria C, for-
tasse recte enervem] enuricum C om. A (in lacuna septem
litterarum) et y sine virtute om. x 11. virtute] virtutem B
vitute A ac] et y om. C femininum] feminineum H foemi-
neum Mo quanto] vel quando e rariores] magis rariores A
12. tanto om. Mo Cz subdolum] subdolum fuerint A capilli
li nigri crispi
crisp] capi nimium C nigri crisp in marg. c (et Rosius)

nimum subdolum, timidum, avarum, lucri cupidum hominem ostendunt. referuntur autem tales ad gentem Aegyptiorum, qui sunt timidi, et ad Syrorum, qui sunt avari. capilli densi imminentes fronti nimum
 5 ferum animum declarant, quia referuntur ad speciem ursi. capilli supra medium frontis resupini ad cerebrum respicientes calidum et minus sapientem animum dicunt, referuntur enim ad gentes barbaras. capilli rigidi et rari frigidum hominem et timidum profitentur.
 10 capilli flavi et crassi et albidiores indociles et indomitos mores testantur. referuntur autem ad gentem Germanorum. capilli densi et vasti iuxta tempora

1. timidum, avarum] avarum (asperum *x*) timidum *o* *cor-rexi coll. p. 36*, 3 avarior et lucorum studiosior *et p. 35*, 12 lucri cupidum hominem] hominem lucri cupidum *A* 2. hominem *om. y* hominem ostendunt] ostendunt hominem *C* referuntur] *Re in fine lineae A* refertur *y* autem tales *om. x* gentem] gentes *A* Aegyptiorum] egyptiorum *LE* egyptiorum *Az* egyptiorum *B* sunt timidi] timidi sunt *ACES* ad Syrorum, qui sunt *om. t* ad Syrorum] assyriorum *CE* assiriorum *z* 4. densi] In alio depressi *e* imminentes fronti nimum] nimum imminentes (inminentes *Mo*) fronti *x Mo* imminentes] in minentes *L* immanentes *B* iminenti *A* iminentes *E* 5. ferum] ferrum *B* declarant] indicant *E* quia] quod *B om. x* referuntur] refertur *Ay* speciem ursi] ursum *H* 6. medium frontis] mediam frontem *x* resupini] ruspini *B* resumi *A* supini *CEH* supini *S* cerebrum] celebrum *A* num cervicem? *cf. Diod. Sic. V, 4 τὰς τελεχὰς ἐπὶ τῶν μετώπων ἐπὶ τὴν κορυφὴν καὶ τοὺς τένοντας ἀνασώσιν* 7. calidum] callidum *AH* animum] hominem *H om. CES* 8. dicunt] indicant *B Mo (et Rosius)* referuntur] refertur *H* enim *om. x* barbaras] barbaras *A* 9. frigidum hominem et timidum] timidum et frigidum hominem *x* et timidum profitentur] designant et timidum *B* 10. et (alt.) *om. CEH* albidiores] albi dicoris *B* albicundiores *A* indomitos] indoctos *S* 11. testantur] ostendunt et testantur *C* referuntur] refertur *H* autem] enim *B om. Ax* 12. Germanorum] Iermanorum *A* densi] et densi *z* In alio depressi *e* vasti] venusti *Mo* iuxta] circa *x* tempora] tempora *L*

et circa aures calidum et libidinosum ingenium manifestant. capilli iuxta tempora tenues et rari frigidum et sine viribus hominem detegunt. capilli subnigri, quos Graeci *ὀλῶπρονς* dicunt, et tenues bonos indicant mores, si non sint nimis densi. capilli flavi tenues 5 bonos mores ostendunt, si sint minus densi. capilli sufflavi tenues aliquanto densiores bonos mores significant. cum autem ultima linea capillorum capitis fronti imminet, animosum ac semiferum indicat hominem. cum autem a fronte recedit, minus calidum et 10 parvi intellectus animum declarat. ultima linea capil-

1. et *om. t* circa *om. E* calidum] et calidum *L* et callidum *B Mo* callidum *AS* vel callidum. In alio curiosum *e* ingenium] et ingeniosum *B* animum *H* manifestant] testantur *A* 2. capilli] cappilli *A* tempora] tempora *L* frigidum] et frigidum *B* 3. et] ac *Mo CE* viribus] finibus *B* detegunt] ostendunt *x* 4. quos] quod *C*

οἰνῳγῶς. i. subnigros.

ὀλῶπρονς] *οἰνωγῶς* *L* *ὀλῶπρονς* *Mo* *τινωπῶς* *C* *οἴνωπῶς* *E* *οἰνωπῶς* *S* *οἰνωπῶς* *H* *om. u* post dicunt lacuna quattuor litterarum in *B* et *om. tx* tenues] tenues et *t* bonos indicant mores] dicunt bonos mores *z* 5. sint] sunt *BC* nimis] minus *s CES* nimium *H* corr. *Rosius* densi] tenues densi *A* flavi tenues — 6 densi. capilli *om. z* *del. Sauppius* flavi] subflavi *Mo* 6. bonos mores — 7 sufflavi tenues *om. A* si] si non *BE* 7. sufflavi] subflavi *B Mo x* aliquanto] aliquando *B* densiores] In alio depressiores *e* significant] ostendunt. si sint nimis densi. Capilli subflavi tenues aliquanto densiores bonos mores indicant *A* 8. ultima linea capillorum] ultima capillorum linea *Cz* capillorum ultima linea *E* capitis *om. x* 9. fronti] sub fronti *A* imminet] imminet *Mo* iminet *ES* *om. A* ac] et *C* semiferum] femiferum *L* miserum *x* indicat hominem] indicant hominem *A* hominem indicat *CE* hominem indicant *S* hominem ostendit *H* 10. a fronte] vel a fronte supra frontem *L* supra frontem *t* recedit] recedunt *B* calidum] callidum *Mo H* 11. parvi] parum *B* intellectus] intelletus *A* animum] hominem *y* declarat] declarant *B* indicat *S*

lorum ex parte posteriori cum per mediam cervicem demittitur atque in acutum longius desinit, calidum, insipientem, libidinosum animum indicat. ultima linea capillorum ex posteriori parte cum longe superior
 5 a cervice est, tardum, timidum, femineum, iracundum animum indicat.

15. Cutis capitis rugosa vel laxior si fuerit, animum resolutum, mollem, femineum indicat; si dura vel tensa vel astricta est, laudis appetentem et prope
 10 stolidum hominem demonstrat. optimum ergo est in cute capitis temperamentum, quod nec laxum satis neque satis strictum sit.

1. parte posteriori] posteriore parte *Mo* posteriori] posteriore *Bz* mediam] media *A* medium *Mo* 2. demittitur *corr. ex* dimittitur *L* dimittatur *A* dimittitur *Mo CES* acutum] accutum *A* actum *C*, in acutum *corr. c* auctum *z* In alio altum *e* desinit *bis A* definit *B* calidum] callidum *S* 3. insipientem] insipientem *Mo* indicat] indicant *LBE* ultima — 6 animum indicat *om. A* 4. capillorum] capitis *S om. B* ex posteriori] ex posteriori *B* posteriori] posteriore *Mo* priore *C* priori *y* parte] parce *B* superior *om. C*, add. in marg. *c* 5. a cervice est] est a cervice *E* a] ab *B* cervice] vertice *H* tardum] territum *Mo* femineum] femininum *Cz* et femineum *E* iracundum *om. B* iracundum animum] animum et iracundum *E* animum iracundiam *S* animum significat et iracundum *H* 6. indicat] indicant *E om. H* 7. ante Cutis *titulus* De cute capitis in *LB Mo CH* rugosa vel laxior si] si rugosa vel laxior *x* vel laxior] Naxior *B* fuerit] fuerint *A* 8. mollem, femineum indicat] femineum mollem indicat *C* fem. mollem indicat *S* femininum mollem indicat *H* femininum indicat et mollem *E* 9. vel] ac *C om. y* tensa] densa *o* In alio depressa *e* *correx* vel *om. z* est *om. x* et *om. CES* 10. demonstrat] designat *B* significat *E* ergo est] est *A* est igitur *x* 11. quod] quae *C* quo *ES* laxum] loxum *A* laxa *x* satis neque satis strictum sit] sit satis nec satis strictum *A* satis nec stricta satis sit *C* satis nec satis stricta sit *E* cutis nec stricta sit *z* satis] In alio nimis *e* 12. satis] In alio nimis *e*

16. Caput cum aliquanto maius est quam exigit modus, sensibus viget, sed et virtutem et magnificentiam indicat. caput breve sine sensu, sine sapientia est. caput prolixum imprudentiae signum est. caput humile planum insolentiae nota est. caput ⁵ breve prope rotundum impudentiae argumentum est: refertur ad rapaces aves. caput moderatum ingenium indicat sapiens et vicens sensibus, aliquando tamen timidum et minus liberale. caput immensum stultum et stolidum et indocilem vehementer ostendit. caput ¹⁰ obliquum impudentiam designat. caput ex priori

1. ante Caput titulus De Capitis inditiis (indiciis *Mo*) in *L Mo*, De signis capitis in *E*, De capite in *BCH* Caput] Capud *uE* aliquanto] aliquando *BCE* maius] magis *S* quam] quod *A* exigit modus] modus exigit *B* 2. sensibus] sensum *C* viget] auget *x* sed] sedem *z* et *om. A* et *om. B* 3. caput] capud *AE* sine sensu, sine sapientia] sine sapientia sine sensu *A* sensu] sensu *B* post sensu in *marg. add. c* ostenditur sine] et *ES* 4. est] ostenditur *E om. Cz* caput] capud *AE* imprudentiae] imprudentiae *L Mo* impudentie *AES* impudentiae *C* impudencie *H* est *om. Az* 5. caput] capud *AE* humile planum] humiliatum *t* insolentiae] insollertie *E* nota] signum *AC* caput] capud *AE* 6. prope] fere *E* et supra prope *c* impudentiae] impudentiae *L* impudentie *A* imprudentiae *B* imprudentiae *Mo* impudencie *S* impudentia *E* argumentum est] arguitur *x* 7. aves] gentes *x* caput] capud *AE* ingenium indicat sapiens] sensum signat sapientem *A* 8. vicens] ingens *BE* vigentem *A* sensibus *om. A* aliquando] aliquanto *z*, fortasse recte (*ἀνάρδρον Adam. II, 30*) 9. minus] nimis *s om. x* *corr. Rosius* liberale] liberalem *L Mo* caput] capud *A* immensum] inmensum *L AMoS* stultum] stultum *A* stultum et *om. y* 10. et *om. C* stolidum] stollidum *S* indocilem *corr. c* indole *C* indocile *AH* ostendit] ingenium ostendit *H* ostendit et stultum *E* caput] capud *AE* 11. obliquum] oblicum *A* obliquum — designat. caput *om. B* impudentiam] impudentiam *L Mo ES* impudentie *A* In alio imprudentiam *e* designat] est signum *A* caput] capud *AE* priori] posteriori *A* posteriore *BMo*

parte eminens insolentem notat. caput ex posteriori parte concavum dolosum et iracundum indicat. caput magnum cum fronte lata et omni vultu prominenti tardum, mansuetum, fortem, indocilem hominem demonstrat: refertur ad bovem. caput malleo simile ante ac retro <prominens> impudentem monstrat. caput rectum quod sit in medio leniter humile ac prope planum, aliquanto maius quam si sit mediae magnitudinis, sensibus vigentem magnanimumque declarat.

10 17. Frons angusta indocilem, inquinatum, voracem significat: refertur ad porcum. qui frontem spatiosam nimium habent, pigrioris ingenii sunt. qui frontem

1. eminens — 2 iracundum indicat] concavum dolosum et iracundiam indicant. caput ex posteriori parte iminens insolentem notat *A* insolentem] insolentem *C* caput] caput *AE* ex] in *Cz* vel in *e* ex posteriori] expostiore *B* posteriori] posteriore *Mo* priori *x* 2. dolosum et iracundum] dolis (dolo *E*) et iracundie deditum *x* caput] caput *AE* 3. cum *om. B* lata] In alio elata *e* lato *Mo* prominenti] prominenti *B om. x* 4. fortem] frontem *A* indocilem] et indocilem *E* aliquando *add. e* hominem *om. A* demonstrat] ostendit *y* 5. refertur — 6 impudentem monstrat *om. B* caput] caput *AE* ante] autem *A* promptum (promptum *H*) hominem ante *x* 6. ac] et *AES* retro] ret *A* <prominens> *inserui collata § 106* impudentem *scripsi cum A collata § 106* in prudentem *L* imprudentem *Mo om. x* monstrat] demonstrat *A* indicat *x* caput] caput *AE* 7. leniter] lene *CE* leve *S* rectum *H* humile *om. x* 8. aliquanto] aliquando *BE* maius] manus *B* minus *E* magis *S* In alio aliquanto maius *e* quam si] *q. A* 9. vigentem] gentem *A* viget *x* magnanimumque] magnanimitatemque *x* declarat] indicat *ES* 10. ante Frons *titulus* De inditiis frontis in *L*, De indiciis frontis in *B Mo*, De signis frontis in *E*, De fronte in *CH* angusta] augusta *C* 11. porcum] portum *E* qui] *q B* spatiosam nimium habent] spatiosum habet nimium *A* habent spatiosam nimium *x* 12. sunt] est *A*

oblongam habent, sensibus praevalent et sunt dociles, ut canes. humilem habere frontem virile non est. curva frons eadem alta et rotunda stoliditatis indicium est. frons quadrata moderatae magnitudinis congruens corpori ac vultui magnae virtutis, sapientiae 5 et magnanimitatis indicium est. qui frontem planam atque continuam habent, plurimum honori suo vendicant et ultra meritum. quibus frons tanquam obducta est capite imminente, insolentes sunt. quibus frons in medium tanquam obstricta convenit, iracundi sunt. 10 qui rugas frontis superius retractas habent et maxime

1. oblongam] ob longam *L* oblongam habent] habent oblongam *x* habent] habet *A* sensibus] sibi *B Mo* igitur *A* praevalent] praevalet *A* sunt dociles] dociles sunt *B (et Rosius)* est docilis *A* 2. ut] et *Mo* canes] canis *A* comes *Mo* humilem] humile *B om. A* habere] habens *A* habere frontem] frontem habere *x* virile] virilem *A* virile non est] non est virile *C* 3. curva — 4 quadrata *om. u* eadem] eademque *Mo* et *om. S* 4. frons quadrata] quadrata frons *E* magnitudinis] magnitudinis *A* 5. corpori] corporis *B* dic *A* ac — 6 magnanimitatis *om. A* ac] et *y* vultui] vultu *B* vultu *S* 6. magnanimitatis] magnanimitatis *A* indicium] inditium *LH* planam atque continuam habent] habent continuam atque planam *y* 7. honori suo] honoris sibi *CS, fortasse recte* honoris *EH* vendicant] vindicant *B Mo (et Rosius)* vendicat *A* querunt igitur *E* In alio vendicant *e* vendicant et ultra meritum] et ultra modum sibi vendicant *H* 8. et *om. S* meritum] modum *z* frons tanquam obducta est] est frons tanquam (*om. H*) obducta *x* tanquam] tanquam *L* 9. imminente] imminente *Mo* iminentem *A* iminente *E* tanquam imminente *H* insolentes] in solentes *L* quibus — 10 iracundi sunt *om. B* In alio frons in medio tanquam constricta. conveniens: iracundum designat *e* 10. in medium tanquam] tanquam in medium *A* tanquam] tanquam *L* obstricta convenit, iracundi sunt] obstricta, convenit iracundis *Mo* 11. qui — 29, 1 cogitatores sunt *om. A* vel rugas frontis rugas frontis] rugosas frontes *L* rugosas frontes *Mo* rugosas superius frontes *B* superius retractas] superius et

eas quae sunt ad originem narium, cogitatores sunt. qui laxam atque diffusam frontis cutem proferunt et tanquam arridentem, blandi quidem, non tamen innoxii sunt: referuntur ad speciem blandientium canum. quibus frons aspera est, ut in ea existant sicut colles et cava quaedam tanquam defossa, versuti et avari sunt, si non insani sint et stulti. qui tensam habent frontem, securi sunt.

18. Supercilia cum sunt directa atque prolixa, mollem atque imbecillem animum declarant: respondent generi feminino. supercilia cum coeunt, tristem

2. atque] ac *C* diffusam] profusam *y* frontis] frontem *B* fronti *A* super *S* om. *H* cutem] cudem *A* proferunt] habent vel referunt *B* referunt *A* praeferunt *Mo* super praeferunt *H* 3. tanquam] tamquam *L* arridentem] adridentem *Mo* adridente *B* quidem] quodlibet *S* innoxii] in noxii *L* innoxii *A* 4. referuntur] refertur *H* 5. aspera] aperta *B* ut] uti *ES* et *H* in ea] ita *H* om. *CES* existant] existent *B* existat *CES* exstat *H* sicut] sicuti *L* (et *Rosius*) 6. colles] collis *Cz* cava quaedam] quaedam cava *B* quaedam] quidem *L* om. *x* tanquam] tamquam *LCH* defossa] defossa sit *x* 7. avari scripsi ex *AMo* auctorem pro ἀνιστίας apud Polemonem ἀπληστίας legisse ratus asperi *Lx* vari *B* varii *Rosius*. cf. p. 23, 1 sunt om. *LB* si non] sive *z* sint] sunt *A* om. *y* et] aut *A* vel *y* (et *Rosius*) qui] Quibus et *B* tensam habent frontem scripsi cum *Mo* tenuem habent frontem *L* habent tensam frontem *B* (et *Rosius*) densam habent frontem *A* tenuem frontem habent *x* 9. ante Supercilia titulus De inditiis (indiciis *Mo*) superciliorum in *LMo*, De Supercilia in *B*, De superciliis in *CH*, De signis superciliorum in *E* sunt] sint *LuES* atque] et *MoCE* om. *z* 10. mollem] malum o correxi coll. *Ar. hist. anim. I, 9 p. 491^b 12 et Plin. n. h. XI, 275* imbecillem] in becillem *L* inbecillem *ACS* inbecillum *MoEH* declarant] designant *Bx* respondent] respondet *B*

retractas *LMo* et retractas *B* retractas] contractas *H*
maxime] maximae *LB*

maxime hominem, sed et parum sapientem significant. superciliorum capilli cum ad superna et ad frontem sunt retracti, animosum, iracundum, stultum demonstrant, ad tempora subrecti immundum. supercilia quae imminet oculis, invidiae arguunt. supercilia quae contrahuntur parvam et angustam mentem indicant. supercilia quae ex altera parte ad oculos demissa sunt, ex altera ad tempora subrecta, immundum, stultum et insatiabilem indicant: referuntur ad porcum.

10

19. Cilium plerumque et quod eminet et quod subiacet oculo est inflatum tanquam vena. quod cum

1. sed *om. E* et *om. u* parum] partim *B* significant] designat *C* designant *ES* 2. superna et ad *om. x* ad *om. B* 3. sunt] sint *A* retracti *scripsi cum y* prefracti *L* prae-
fracti *AMo* perfecti *B* refracti *C* In alio directi *e* porrecti
Rostus iracundum, stultum] stultum iracundum *x* demon-
strant] declarant *B* designant *z* 4. ad tempora — immun-
dum *om. x* tempora] tempora *L* immundum] immundum *s*
supercilia] Sed *S* 5. quae] cum *x* imminet] imminet
Mo imminet *LA* curvantur *x* oculis] oculis *B* oculos
A ad oculos *H* arguunt] argumentum *A* 6. contrahun-
tur] contrahunt *A* curvantur *x* indicant] designant *B* 7.
altera] maxima *u* ima *Mo* oculos] oculos *u* 8. demissa
scripsi demersa *L Mo EH* dimensa *A* diversa *B* di-
mersa *C* demensa *S* ex altera — immundum *om. t* tem-
pora] tempora *L* subrecta] surrecta *CE* immundum]
immundum *L CES* 9. stultum] iustum *B* et *om. x* in-
satiabilem] insaciabilem *L* instabilem *Mo* stabilem *u* in-
dicant] designant *B* referuntur] refertur *ACEH* 10.
porcum] porcos *C* portum *E* 11. ante Cilium *titulus* De
signis ciliorum *in E*, De cilio *in H* Cilium] Ciliumque *AMo*
plerumque] plerumque *Mo* plurimum *S* et (*pr.*) *om t H*
quod (*alt.*)] quidem *B* 12. oculo est *scripsi* et oculos *L Mo*
et oculos *u* oculo *x* inflatum] inflat *s* tanquam]
tanquam *L* tanquam vena. quod cum ita est] magis quam
plenum *x*

ita est, somniculosum superius indicat, inferius vinolentum.

20. Nunc de oculis disputandum est, ubi summa omnis physiognomoniae constituta est. nam et aliarum partium signa si oculi affirmaverint, tunc rata magis et certa sunt. ex oculorum enim indiciis physiognomones sententias suas confirmant et hic omnis eorum est auctoritas constituta. denique et quae iam diximus et quae prosequemur indicia applicanda et adiungenda sunt indiciis oculorum, ut

1. somniculosum superius] superius somniculosum *C* superius sompniculosum *ES* superus somniculosum *H* somniculosum] sompniculo *A* vinolentum *C*, n ante o del. c violentum *uES* post vinolentum add. *E* arguit, *c* argutum 3. ante Nunc titulus De inditiis (indiciis *Mo*) oculorum in *L Mo*, Oculi in *B*, De signis oculorum in *E*, De oculis in *CH* oculis] oculis *u* disputandum est] est disputandum *A* est om. *B* summa omnis physiognomoniae] omnis phisiagnomie summa *E* omnis summa phisiognomiae *H* 4. omnis] totius totius *A* om. *B* physiognomoniae] phisiognomoniae *LB* phisyonomie *A* Physiognomiae *Mo* phisiognomiae *C* phisnomia *S* et] cum et *Mo* om. *y* aliarum partium signa si] si aliarum partium (parcium *E*) signa *y* 5. si oculi] singuli *B* om. *Mo* oculi] oculi *A* affirmaverint] affirmaverunt *BC* (et *Rosius*) approbaverint *ES* approbaverunt *H* tunc] Tum *B* rata magis] magis rata *B* 6. magis et] et magis *x* et certa sunt] magis certa est *B* ex — 8 auctoritas constituta om. *B* enim] itaque *E* om. *Cz* indiciis]

inditiis *L* signis *x* 7. physiognomones] phisiognomones *L* phisyonomones *A* phisiognomiae *C* phisiagnomii *E* phisn *S* phisiognomi *H* sententias] sentias *A* suas] suas maxime *E* confirmant] affirmant *x* et om. *A* hic] hinc *E* vel hec *e* 8. omnis eorum est] est omnis eorum *A* omnis est *C* est omnis *y* auctoritas] autoritas *Mo* 9. prosequemur] sequemur *Mo* sequuntur *B* secuntur *A* iam prosequimur *C* nunc prosequimur *E* nunc persequimur *S* nunc prosequemur *H* indicia] inditia *LH* 10. et adiungenda om. *z* adiungenda] ad iungenda *L* sunt indiciis oculorum] oculorum indiciis *C* oculorum sunt indiciis *c* sunt oculorum indiciis *z* oculorum sunt signis *E* indiciis] inditiis *L* oculorum] oculorum *B*

si impugnata non fuerint nec in ambiguitatem deducta, sed potius per oculos confirmata, tunc rata sint.

21. Oculi qui tanquam guttulae liquoris nitidi relucet, mores suavissimos atque gratissimos indicant. pupillae oculorum late iacentes et porrectae vani-⁵ tatem detegunt, breves malignitatem. hoc utroque signo animalia approbantur: nam ubi moderati sunt orbes pupillarum, secura, innocentia, fortia animalia designant, serpentes autem et ichneumones et simiae et vulpes pupillas parvas habent. cum altera pupilla¹⁰

1. si impugnata] siimpugnata *B* impugnata] inipugnata
L Mo impugnata *A* expugnata *Cz* expūgnata *E* fuerint]
 fuerit *Mo* ambiguitatem] ambiguitate dede *B* 2. sed]
 set *E* potius] post oculos *S om. H* oculos] oculos *u*
 sint] erunt *B* sunt *C* (magis in marg add. c) sunt magis *E*
 3. ante Oculi titulus De signis multiplicibus oculorum in *H*
 Oculi] Occuli *B* qui] quibus *L Mo* in quibus *A* tan-
 quam] tamquam *L* guttulae] gutulae *B* guttule *E* li-
 quoris] licoris *B* nitoris *C*, sed n in l corr. c nitidi] nitidum *A*
 4. relucet] reducent *B* 5. pupillae] pupille *A* ocu-
 lorum] oculorum *A om. x* late iacentes scripsi iactantes *s*
 (et *Rosius*) iacentes *x* In alio pupille iacentes pene varietatem in-
 dicant *e* latescentes *H. N(ettleship). Class. Rev. V, 429 olim* late
 patentes conieci et *om. x* porrectae] porrecte *uy* vanitatem
C, indicant in marg. add. c vanitatem indicant *E* varietatem
Mo 6. detegunt, breves malignitatem] breves malignitatem
 detegunt *x* breves] h'erenes *A* utroque] utrunque *B Mo* (et
Rosius) utraque *A* 7. signo animalia] exanimalibus *B* ex
 animalibus *A Mo* (et *Rosius*) approbantur] aprobantur *B* ad-
 probatur *Mo* comprobantur *x* approbatur *Rosius* vertit auctor
 δουμάζονται moderati] moderate *H* 8. orbes] urbes *B*
 secura, innocentia] secura et innocua *A om. x* innocentia]
 innocenti *B* fortia] fortiaque *A* 9. designant] designat
B significant *y* ichneumones *Mo* (et *Rosius*) igneumones *L*
 cuchu neumones *B* echneumones *A* igneumones *C* ig-
 niuomes *E* igninomes *S om. H* In alio stelliones *e* et
 simiae et vulpes] et vulpes simie *E* et vulpes et simie *S*
 vulpes et simie *H* 10. et vulpes *om. C* et] ac *Mo*
 parvas habent] habent parvas *x* cum] cum autem *E*

plus est maior, altera minor, iniquitatem significat.
 quorum pupillae oculorum in gyrum aguntur tanquam
 rota axi suspensa, observandum est, utrum uniformiter
 agantur an varie. si uniformiter, scito eum hominem
 5 sceleribus et facinoribus immanibus attineri atque
 impiis et aut homicidiis domesticis aut infandis cibis
 vel conubiis esse pollutum, quales Thyestae vel Terei
 cibi vel qualia Oedipodis conubia fuisse memorantur.
 cum autem modo involvuntur modo recurrunt oculi
 10 modo interquiescunt, ab his nondum perpetrata sunt

1. plus *inserui ex L A Mo* est *om. x* maior] minor *B*
 altera] alia *ES* minor] maior *B* minor erit *C* fuerit *z*
 significat] significant *L B Mo* 2. oculorum] oculorum
B oculo *A* gyrum *Mo* girum *L u x* tanquam] tam-
 quam *L H* 3. rota] tota *C* axi] ac si *x* ac si *C*, *corr.*
in ax si c suspensa] suspenso *B Mo* sit suspensa *H* est
om. A Mo utrum] virum *B* uniformiter] informiter *A*
 4. agantur] aguntur *Mo S* an] aut *A* varie] variae
C hominem *om. AC*, *in marg. add. c* 5. sceleribus] sceri-
 bus *B om. A* et facinoribus *om. t* immanibus] in mani-
 bus *LS* immanis *B* inmanibus *A Mo E* immanibus attineri]
 attineri immanibus *C* attineri atque impiis] atque inpiis
 detineri *Mo* attineri *om. in lacuna decem litterarum A*
 atque impiis *om. x* 6. impiis] inpiis *A* et] flagitiis *A*
 aut] ut *A om. x* infandis] In alio nefandis *e* cibis]
 cybis *L* 7. vel] et *x* conubiis] connubiis *Mo* conviviis
UES pollutum] polutum *A* quales] qualis *Mo* Thyestae]
 thiestae *LBC* thieste *ES* tyste *A* thiestis *H* vel] et *CES*
 Terei] therea *B* therei *CEH* 8. Oedipodis] aedipodis
L epidodis *A* edipi *Cz* edippi *E* conubia] connubia
B Mo In alio convivia *e* fuisse *om. C*, *inser. c* esse *A*
 memorantur] narrantur *z* 9. modo (*pr.*) *om. A* recurrunt]
 recursant *Mo* currunt *x* In alio curvantur *e* oculi] oc-
 culi *u om. x* 10. interquiescunt] inquiescunt *u* inter-
 quiescunt oculis, *sed s ultimum erasum C* interquiescunt oculi
EH intercedunt oculis *S* ab his] abhis *B* ab *A* his *Cz*
 hiis *E* vel his *e* nondum] non dum *L*

huiusmodi facinora, verum in animo et in cogitatione versantur. si autem ad huiusmodi pupillarum turpitudinem etiam obscuritas quaedam tanquam nubecula circa supercilia versetur atque oculis ipsis immineat, hi gravi perurgentur fato et praesagiunt in rebus domesticis suis iram aliquam divinitus imminentem. 5

22. Pupillae defixae et status oculorum prope modum defixus hic omnis ingratus hominem designat, sed si cum humore aliquo stabunt, timiditatis erunt

1. facinora] fascinora *A* scelera *S* in (*alt.*) *om. y* 2. si] sed *A* huiusmodi] huius modi *B* huius *AH* pupillarum turpitudinem] turbinem pupillarum *S* turpitudinem pupillarum *H* turpitudinem] turbitudinem *L* pinguedinem *A* turbidinem *C* turbinem *E* In alio ab huiusmodi pupillarum turbidine *e* 3. etiam] quid et *B* et *AC* tanquam] tanquam *L* 4. circa] in *t* supercilia] supercilio *A* oculis] oculis *u* ipsis *om. x* immineat] immineat *LMo* imineat *E* 5. hi] hii *LuEH* perurgentur] perurguentur *B* pregantur *A* perurgentur fato] facto alligantur *C* facto vel facto urgentur *E* fato urgentur *z* fato] eventu *L* eventu *t* et *om. A* praesagiunt] praesagiant *B* praesagunt *A* presagunt *E* in fortasse delendum 6. iram aliquam] aliquam iram *z* imminuentem] in minentem *L* imminuentem *AMoS* imitiae *H* 7. ante Pupillae titulus De oculis defixis in *LMo* Pupillae — propemodum defixus] propemodum defixe pupillae oculorum et status eorum *E* prope modum defixae oculorum pupillae et status eorum *S* pupille oculorum modice defixe et status earum *H* In alio pupille defixe et status oculorum defixus ingratus hominem significat *e* Pupillae defixae] Pupilla defixa *Mo* defixae] defixa *A* defixa. De oculis. De fixis *B* oculorum] oculorum *B* propemodum] prope modum *L* 8. defixus *om. t* del. Sauppius coll. p. 36, 11; at cf. p. 45, 3 sq. hic *om. x* del. Sauppius, recte, ut videtur omnis *om. Ax* ingratus hominem designat] ingratus est *BMo* (et Rosius) ingratis est *A* ingratus] in gratus *L* num auctor ἀνθρώποι pro ἀνθρώποι (cf. Ad. p. 308, 7) legit? designat] designant *Cz* 9. sed si] si vero *A* oculi qui *x* humore aliquo stabunt] aliquo humore stabunt *B* (et Rosius) humore stant aliquo *E* stabunt] stant *x* erunt] sunt *x* erunt iudices] indices erunt *A*

indices, si cum siccitate, insaniae. sed qui etiam
 pallent, horum non tam minus sanae mentes sunt
 quam potius attonitae. qui autem cum stabilitate
 et pallore oculorum et supercilia erigunt et spiritum
 5 violentius contrahunt atque concipiunt, inconsulti, im-
 mites, maledici, iracundi sunt. oculi stantes subrubentes
 libidinosum et voracem denuntiant. si his signis
 accedat, ut inferior pars oculi id est cilium inferius
 10 iniquitatem, avaritiam, inconditos et incomprehensos
 mores, voracitatem etiam et impudentiam indicant.
 oculi stantes perbreves avarum, lucrorum vehementer

1. si] qui *x* In alio qui autem siccitate et sanie etiam
 pallent: hii mentis attonite sunt. et non sane. *e* si cum]
 Sicum *B* sicut *A* sed *om. x* qui] num quibus? 2.
 pallent, horum non] pallent horum, non *Rosius* mentes]
 mentis *t* (et *Rosius*) 3. potius] etiam *H* 4. oculorum]
 oculos *LB Mo* oculos *A* et *om. B y* supercilia
om. B erigunt] eriguntur *B* 5. contrahunt] attrahunt *y*
 (et *Rosius*) atque] et *y* immites] inmites *LMo ES* 6.
 maledici, iracundi] maledici et iracundi *A* iracundi maledici *H*
 oculi] Oculi *B* stantes] et stantes *A* instantes *Mo*
 subrubentes] sed rubentes *B* et rubentes *A* 7. libidi-
 nosum et voracem] libidinosos et voraces *S* denuntiant]
 denunciant *LEH* nuntiant *AMo* indicant *BS* si his — 11
 impudentiam indicant *om. x* si] sicut *A* his] hiiis *A*
 signis] sang^{is} *A om. B* 8. ut] ut et *Mo* pars *om. B*
 oculi] oculi *u* id est] idest *B* 9. potius ad malas]
 ad malas potius *Mo* separetur] separet *Mo* 10. et *om. A*
 incomprehensos] in comprehensos *L* inconpraehensos *Mo*
 11. etiam *om. A* impudentiam] in pudentiam *L* in-
 pudentiam *Mo* impudenciam *B* 12. oculi] oculi *u* per-
 breves] per breves *L* breves *t* avarum] avaros *S* lucro-
 rum] lucorum *corr. ex* lucorum *B* lucri *S* vehementer
 cupidum appetentemque] vehementer cupidum et appetentem
CE cupidum vehementer et appetentem *S* cupidum et vehe-
 menter appetentem *H*

cupidum appetentemque declarant. si autem cum
 brevitate et statu oculorum etiam frontem cum super-
 ciliis ad medium contrahat, multo est avarior et
 lucrorum studiosior. et si his signis accedat, ut etiam
 ceterum corpus curvetur atque conducatur, iracundus 5
 satis erit <et> fellitus et clamosus. oculi stantes
 glauci sine splendore indicant hominem dolis et auda-
 cia plenum, pervigilem et exquisitorem malitiae.
 oculi stantes parvi humidi, frons relaxata, palpebrae
 mobiles indicant hominem docilem, cogitatorem, natura 10
 disputatorem: haec sola species stabilium oculorum
 approbatur.

1. cupidum] cupidos *S* appetentemque] adpetentemque
Mo declarant] significant *B* denunciant *H* si autem — 6
 clamosus *om.* *x* 2. oculorum] oculorum *u* 3. multo]
 multum *B* avarior] avariorum *A* et] ac *Mo* 4. si
scripsi si cum *Lu* cum *Mo* his] hiis *A* accedat] ac-
 cidat *Mo* 5. ceterum] caeterum *L Mo* ceterorum *B* ira-
 cundus *om.* *A* 6. <et> *inserui* fellitus *Mo* (et *Rosius*)

felle citus *L* fellicius *corr. ex* felicius *B* felis citus *A* oculi]
 occuli *B* stantes glauci sine splendore] in splendore glauci
 micantes *C* (in alio glaciei in *marg. c*) in splendore glaciei
 micantes *ES* in splendore micantes *H* 7. glauci] glauci et *A*
 dolis] dolo *E* dolosum *S* audacia] audatia *LBH* 8. per-
 vigilem] per vigilem *L* vigilem *A* exquisitorem] aquisi-
 torem *C* adquisitorem *ES* acquisitorem *H* malitiae]
 maliciae *LB* esse malitiae *Cz* 9. oculi] occuli *u* parvi
 humidi] parvi et humidi *A* frons relaxata] fronte laxata *s*
 frons relaxata *H* 10. indicant] significant *B* hominem
 docilem, cogitatorem] homines dociles cogitatores *E* cogi-
 tatorem] cogitatorum *S* natura *Rosius* naturae *L Mo C*
 nature *uz* vates *E* In alio nature vel vere *e* 11. disputa-
 torem] dispensatorem *B* disputatores *E* oculorum] oculo-
 rum *u* 12. approbatur *scripsi ex x* adprobatum *Mo* pro-
 batur *Lu* (et *Rosius*)

23. Nunc de mobilitate oculorum dicemus. oculi qui raptim et velociter moventur hominem perturbati animi indicant et suspicacem, varium, in agendis rebus tardio-
 rem. est autem in his parvo indicio magna
 5 discretio. nam quibus palpebrae tam velociter quam pupillae moventur, timidi ac sine virtute sunt. cum autem oculi multo velocius quam palpebrae moventur, in periculis audaces atque securi sunt. qui autem tardos oculorum habent motus, pigros ac torpentes
 10 habent sensus, difficile incipientes et difficile desinentes. unde manifestatur etiam ex mobilitatis modo et

1. ante Nunc *titulus* De Mobilibus oculis in *L* Nunc — dicemus *om. A*, in *marg. add. m² om. x* Nunc] Nunc vero *Rosius* de mobilitate] demobilitate *B* mobilitate oculorum] oculorum mobilitate *A* oculorum] oculorum *B* dicemus] dicatur *A* oculi] occuli *B* 2. moventur] monentur *A* hominem] virum *C* perturbati] turbati *AC* perturbari *E* 3. indicant] designant *B* suspicacem] ūi suspicacem *E* suspicantem *S* varium *scripsi secundum Arabem p. 114, 7 et Adam. p. 310, 10* ἀμικτον verum *o* 4. in *om. x* his] hiis *AE* parvo indicio] parvis indiciiis *A* 5. tam] tam ita *E* quam pupillae moventur] moventur quam oculi *E* 6. pupillae] oculi *y* timidi — 7 palpebrae moventur in *marg. C om. H* ac sine virtute *om. CES* ac] et *A* sunt *om. A* cum] ubi *CES* 7. oculi] oculi *u* multo *om. B* velocius] citius *S* palpebrae] palbrae *B* 8. in] ut *B* et in *H* audaces atque securi sunt] audaces sunt et securi *C* sunt audaces sunt et securi *S* sunt audaces et securi *H* atque] et *AE* 9. oculorum] oculorum *A* oculorum habent motus] oculorum motus habent *Cz* motus
 habent oculorum *E* ac] et *A* torpentes] torpentes *L* tepentes *x* 10. habent sensus] sensus habent *C* et] ac *Mo (et Rosius) om. CE* difficile] indeficile incipientes et deficile *B om. S* desinentes] finientes *A* 11. etiam] et *C om. AH* ex *om. x* ex mobilitatis] exmobilitate *B* mobilitatis] mobilitate *L Mo* motu *A* modo] modum *x om. t* et] ac *x*

temperamento mores optimos indicari. oculi vagi et circumerrantes et obscuriores intemperantiam libidinis arguunt. oculi tremantes magni cum pererrant, ut supra dictum est, et obscuri sunt, et voracitatem et intemperantiam vini cum intemperantia veneris et 5 ἀποπληξίαν indicant. oculi parvi tremantes glauci sine pudore, sine fide, sine iustitia sunt, aluntur autem malis alienis. tremantes vero parvi cum glauci non sunt, sed secundum Graecos χαροποι vel nigri, χαροποι quidem ad insaniam magis ac dementiae vergunt, 10 nigri autem magis iracundi sunt, minus tamen impudentes quam glaucos diximus. oculi autem fluctu-

1. temperamento] temperato *A* temperamentum *x* indicari] indicare *y* habere *C* num iudicari? oculi] oculi *u* vagi] magis *A* 2. circumerrantes] circum errantes *LB Mo* et in marg. *C* om. *z* libidinis] libinis *A* 3. oculi] oculi *A* pererrant] per magnum errant *B* 4. supra dictum] supradictum *x* (et *Rosius*) sunt om. *Mo* et ante vor.] etiam *Mo z* om. *A* 5. intemperantiam] in temperantiam *L* vini cum intemperantia om. *u* intemperantia] temperantia *Mo C* (in antepos. c) et ἀποπληξίαν scripsi ex *Mo coll. p. 56, 10* et αποπληξίαν *H*, apoplexiam suprascr. *m*² et apoplexiam *CES* (et *Rosius*) om. *Lu* 6. indicant] de signant *B* nuntiant *CES* significant *H*, vel nuntiant suprascr. *m*² oculi] oculi *B* in *H* titulus De oculis parvis glaucis antepositus est parvi om. *Mo* tremantes] vehementer *x* glauci] glauoi *B* 7. sine (alt.)] et *B* sine (tert.) om. *B* aluntur — 8 alienis om. *H* autem om. *CES* 8. trementes vero] oculi vero trementes *A* vero] autem *x* parvi cum] cum parvi *t* glauci om. *t* non om. *B* 9. secundum Graecos] vel *Mo* om. *u* χαροποι] χαροποι *L* om. *u* χαροποι *C* χοποτῆγ *E* χοροποι *z* nigri] nigri sunt *t* om. *y* χαροποι] χαροποι *L* om. *u* χαροποι *Cz* χαποτῆγ *E* 10. quidem] quod *B Mo* quasi *A* om. *EH* ad om. *u* 11. autem] autem oculi *A* minus — 12 diximus om. *x* tamen] tam *Mo* impudentes] impudentes *AMo* 12. oculi] oculi *u* autem om. *sH*

antes et tanquam in aestu instabiles proni in venerem et voluptatem sunt, non tamen iniusti nec maligni nec indociles.

24. Oculi glauci parvas habentes pupillas serviles,
 5 doli plenos, avidos lucri pronuntiant mores. glauci oculi multas habent species. nam sunt alii cyanei, alii felliti coloris, alii variati diversis coloribus, alii sicci. qui quidem sicci, satis feros mores aperiunt. cyanei igitur, qui plerumque inveniuntur humidi, multo
 10 meliores sunt siccis. glauci et albidum et fugacem vehementer hominem nuntiant. secundum

1. tanquam] tamquam *LH* in aestu] in estu *uy* mesti
C In alio mesti *e* instabiles] in stabiles *L* immobiles *x*
 proni in venerem et voluptatem] proni veneri et voluptati *E*
 In alio. in venerem et voluptatem *e* venerem] viverem *B*
 2. et voluptatem sunt] sunt et voluptatem *B* (et *Rosius*) vo-
 luptatem] voluptates *z* non *om.* *S* iniusti] iniusti sunt *Cz*

nec] et *A* maligni nec *om.* *B* 3. post indociles] doli
 plenos avidos lucri pronuntiant *add.* *A* 4. ante Oculi titulus
 De glaucorum oculorum speciebus in *H* parvas] plures *Cz*
 habentes] habent *x* pupillas — 6 habent species *om.* *x*
 5. doli] dociles doli *A* 6. oculi] oculi *A* multas]

vel plures
 multas *A* multas habent] habent multas *A* sunt alii]
 alii sunt *Ec* alii *om.* *sC* yanei *om.* *u* actanei *Cz* at-
 tanei *E* 7. felliti coloris] fellicoloris *L* fellei coloris *Mo*
 felli coloris *A* felicioris *B* diversis] diversi *H* 8. qui
om. *x* quidem] quod *Mo* *om.* *A* quidem sicci] siccitas
 quidem *CEH* siccitas quodlibet *S* satis] fati *B* *om.* *Mo* *x*
 aperiunt] apperunt *A* parit *CS* facit *E* patitur *H*, supra
 titur *scrips.* *m*² vel rit 9. cyanei] ciane *u* actanei *Cz* at-
 tanei *E* igitur *om.* *y* qui] si *S* *om.* *H* plerumque]
 plerum que *L* plerumque *t* *om.* *x* humidi *om.* *u* et humidi
CE etiam humidi *Mo* *z* multo] et multo *H* 10. sunt
 siccis] sunt sicci *A* sunt. Sicci *Mo* sunt. Sicri *B* glauci]
 Oculi glauci *H* albidum] albi *t* timidum] humidum *Mo*
 11. vehementer] vehementem *A* *om.* *x* hominem] In alio
 animam *e* nuntiant] nunciant *L* designant *B* indicant *A*
 secundum ea igitur] igitur secundum ea *C* secundum igitur
 ea *y*

ea igitur omnia erit nobis optima species glaucorum, qui fuerint humidi tranquilli magni perlucidi, verum scias etiam in hac specie oculorum animosum esse ingenium.

25. Nunc de variis oculis disputandum. sunt 5
varii interdum et glauci, magis tamen *χαρποί*. sed prius de glaucis. in his varietas huiusmodi est. guttae quaedam in pupillis pervidentur ad magnitudinem milii, quarum partes rubeae et cyaneae sunt, in gyrum ordinatae. hae subdolum animum <et> in- 10
sidiosum, verum in acumine ingenii praevalentem, sed minus audacem signant. item cum glaucae et variae fuerint pupillae, dementiam indicant.

26. Inter oculos nigros et *χαρποὺς* hoc interest,

1. erit *om. u* species glaucorum] glaucorum species *E*
2. fuerint] fuit *E* vel fuerint *e* humidi tranquilli magni] magni humidi tranquilli *H* magni *om. B* *om. C*, in marg. add. *c* perlucidi] et perlucidi *S* 3. etiam *om. x* specie oculorum] oculorum specie *S* 4. post ingenium sequitur his igitur indiciis etc. (= § 105) in *t* § 25 usque ad § 48 *om. A Mo*, usque ad § 104 *om. B* 5. Nunc — disputandum *rubr. L* *om. x* sunt] Sunt autem *E* 6. *χαρποί*] *χαρποί* *C* *χαπονοῦς* *E* *χαπονοῦς* *S* *χαποτοῖς* *H* 7. his] hiis *E* huiusmodi] huius *H* 8. guttae quaedam] quaedam gutte *H* In alio. ut gutte quidem *e* in pupillis *corr. c* adimlis *C* *om. Rosius* pervidentur] praevidentur *CS* (et *Rosius*) inveniuntur *H*, vel videntur *suprascr. m*² magnitudinem milii] milii magnitudinem *C* 9. cyaneae] cianae *L* cianee *y* actaneae *C* 10. hae] Heae *L* haec *CE* hec *z* subdolum] turbidum *Lx* *correx* (*Adam. p. 314*, 3 *δολερὰ ἥθη*) <et> *inserui* cum *H* insidiosum] invidiosum *Lx* *correx* (*Adam. καὶ ἐπικλοπὰ*) 11. in *om. H* 12. signant] significant *y* cum] si *H* glaucae et variae] varie et glauce *H* 13. fuerint] sint *C* post indicant add. *c* in marg. et *y*: Item oculi nigri (nigriores *H*) et *χαποτοῖς* (*χιπονοῖς* *c* *χαπονοῖς* *S* *χαπονοῦς* *E*) varietatem in se habent 14. *χαρποὺς*] *χαπονοῖς* *L* *χαπονοῖς* *C* *σαπονοῖς* *E* *χαρποῖς* *S* *χαποτοῖς* *H* interest] inter est *L* interesse *S*

quod *χαροποι* varietatem in se habent et ipsa varietas discreta est. nam partim guttulis tanquam granis milii sublucentibus insigniti sunt, quae guttulae diversos colores habent. nam et pallidae sunt et cyaneae
 5 et rubicundae et tanquam scintillae ignis et sanguinei coloris et nigrae et albae, et singula quae praedicta sunt colorum genera vel magis vel minus clara sunt. alia autem varietas est, quam circuli suo colore ac suo tenore quique habent. inter se enim idem circuli
 10 varie ordinati sunt. interdum enim exterior circulus niger est, sequens rubeus, interdum albidior. de hac igitur gemina varietate *χαροπῶν* nunc disputabimus.

27. Primo igitur certus esse debes, quia nigri qui veri et meri sunt oculi imbecillem ac sine virtute
 15 animum et lucri avidum indicant. *χαροποι* cum peni-

1. quod *om. γ* *χαροποι*] *χαροποις*. *L* *χαροποις* *C* *χαρτιοῦς* *E* *χαροποις* *S* *caropois* *H* inter varietas et 2 discreta *inser. c* item 2. est *om. C* partim *corr. c* partem *C* guttulis] guttule *S* tanquam] tamquam *LC* 4. colores habent] habent colores *γ* habent *om. C*, in *marg. add. c* et (*alt.*) *om. LC* cyaneae] cianeae *C* cianee *γ* 5. et (*alt.*) *om. ES*, fortasse recte tanquam] tamquam *L* sanguinei] sanguineae *H* 6. coloris *om. H* nigrae et albae] albe et nigre *H* quae praedicta sunt] praedictorum *H* 8. colore ac suo tenore] tenore atque colore *H* 9. suo tenore] tenore suo *S* quique] qui *S* *om. H* vel quisque *e* habent] ambiunt *Lx* *correx*i enim] tamen *Lx* *correx*i 10. circulus niger est] niger est circulus *H* 12. igitur gemina varietate] autem varietate gemina *S* *χαροπῶν*] *χαροπων* *L* *χαρονον* *C* *χαρτιοcon* *E* *χαροποις* *S* *saropon* *H* 13. igitur *om. H* quia] qui *L* quod *E* *om. S* nigri qui] qui nigri qui *S* qui nigri *H* 14. veri et] et veri *H* imbecillem] inbecillem *L* inbecillem *CE* et inbecillem *S* *num* infidelem (*Ad. p. 318, 1 ἀπιστα*), ut *p. 48, 2* et *51, 4* ac] et *S* 15. animum et lucri avidum] et lucri avidum animum *H* *χαροποι*] *χαροποι* *LC* *χαρτιοῦς* *E* *χαροποις* *S* *Caropi* *H*

tus inspiciuntur, tunc varietatem suam produnt. verum αἰόλοι, quorum species ita est, ut nigri pronuntiari possint, ubi guttulae rubicundi coloris non tamen expressi nec vehementer rubentes fuerint, quo intuenti nigra eius oculi species esse videatur, generosum 5 animum, iustum, probum, ingeniosum significant. ubi guttulae fuerint rubicundae vehementer, interdum non rotundae, sed quae ad quadrati speciem subluceant tanquam ignis, et intrinsecus aliae guttulae praeter eas perpallidae permixtae sint et aliae glaucae, circuli 10 autem forinsecus easdem pupillas ambiant sanguinolenti vel cyanei, et magnitudo sit oculorum et nitor, et pupillae quidem ita moveantur, ut ira moveri solent, palpebrae autem pateant, in huiusmodi oculis inhabitat animus qui ferarum omnem immanitatem excedit. 15 nam quicquid infandum cogitari vel non cogitari potest, huiusmodi oculis perpetrabile est: non a domestico

1. inspiciuntur] in spiciuntur *L* 2. αἰόλοι] diologi *Lz* diologi *CE* corr. *Rosius*, sed ante hanc vocem qui graece dicuntur *inserendum videtur* pronuntiari] pronunciari *L* 3. ubi] nisi *z* vel ut *e* expressi] num expresse? 4. rubentes fuerint] fuerint rubentes *C* 5. eius oculi species esse] esse eius oculi species *H* generosum] esse generosum *S* 6. ingeniosum] ingenium *H* 7. fuerint rubicundae] rubicundae fuerint *C* 8. non] non etiam *E* sed — speciem] In alio. sed quadrate: vel speciem *e* speciem] species *CES* 9. tanquam] tanquam *L* intrinsecus *om. H* 10. perpallidae] per pallidae *L* pallide *H* permixtae sint] sint permixtae *C* sint] sunt *ES* 11. sanguinolenti] sanguinei *H* 12. cyanei] cianeis *x* sit oculorum] oculorum sit *C* 13. quidem] quolibet *S* ira] in ira *H* solent] solet *S* 14. oculis] vel homine *e* 15. omnem] omnium *S* immanitatem] immanitatem *ES* excedit] superat excedit *S* 16. infandum cogitari] cogitari infandum *E* vel] autem *E* 17. oculis *om. C*, in marg. add. *e om. S* perpetrabile est] est perpetrabile *C* a domestico] adomestico *L*

sanguine, non ab impietate ulla, non ab iniuria hominum vel deorum hi oculi abstinebunt. Palemon auctor huius speciei exemplum ex homine temporis sui posuit, quem sceleratissimum fuisse asseveravit.
 5 in huiusmodi igitur oculis guttulae quanto magis rubicundae fuerint et minutae, tanto magis iracundum, iniuriosum, adulterum indicabunt, maiores autem et obscuriores vitia haec leniunt. guttulae sanguinolentae vel pallidae in nigris pupillis vel utraeque permixtae
 10 maleficos et venenarios indicant, sed pallidae dolis et obscuriori malignitati magis studentes, sanguineae audaces magis indicant. summa observationis huius ista est: quanto certiores et vehementius clari colores guttularum fuerint, tanto vehementiora designant
 15 vitia.

2. deorum] divorum *y* hi] hii *LE* Palemon — 4 asseveravit *om. L* (et *Rosius*), in quo inter abstinebunt et 5 in huiusmodi igitur extat § 105 (his igitur — hic edidit) 3. auctor *om. E* 4. sceleratissimum] celeratissimum *ES* fuisse *om. S* 6. rubicundae fuerint] fuerint rubicundae *E* fuerint *om. S* et minutae *om. z* tanto magis] tantomagis *L* 7. iniuriosum] In alio invidiosum *e* adulterum] ad alterum *E* 8. vitia haec] haec vitia *CH* leniunt] lenient *H* guttulae sanguinolentae] sanguinolente gutte *H* sanguinolentae] sanguineae *H* 9. vel (*alt.*) *om. S* utraeque] utraeque *L* 10. maleficos] malefactos *C*, corr. in malefactores *c* malefactores *EH* malefactorem *S* In alio maleficos et venerarios *e* venerarios] venerarios *LC* (et *Rosius*) venenarium *S* dolis] dolo *E* 11. obscuriori malignitati] obscuriore malignitate *LS* obscuriori malignitate *C* 12. audaces magis] magis audaces *y* indicant *om. S* ante summa in *H* titulus est De diversis signis oculorum observationis huius] huius observationis *Rosius* 13. ista est] est ista *x* certiores et vehementius] vehementius et certiores *H* 14. guttularum fuerint] fuerint guttularum *H*, sed transpos. *m*² designant vitia] vitia designant *E*

28. Veniamus ad varietatem *χαροπῶν*, quae ex circulis constat. si niger circulus, secundus fuerit rubeus in humidis oculis et nulla alia asperitas interveniat, magnanimum hominem et sapientem, iustum, ingeniosum declarat, iuxta pueros hoc solo vitio non 5 carebit. si autem post nigrum circulum pallidus insequatur, fallacem, furem, pecuniae deditum dicit, iniustum, turpiter cum mulieribus convenientem. sunt interdum circuli tam varii quam est arcus in nubibus, quem Graeci *irim* vocant. haec varietas si in siccis 10 oculis fuerit, insaniam profitetur, si in humidis, non eos quidem longe ab insania constituit, verum magni-

1. Veniamus — 2 constat *rubr.* *L* *om.* *x* *χαροπῶν*] *χαροπῶν* *L* 2. si niger] Sinister *LCz* Minister *E* *correxi* (*Adam. p. 322, 3 ἰσὺς μέλαινα*) secundus] si *Lx* *correxi* (*Adam. ἑτέρα δὲ ἐπὶ ταύτῃ*) 3. alia *om.* *E* alia asperitas] asperitas in alia *C* asperitas] vitia *H*, *suprascr. m²* vel asperitas interveniat] intervenerint *H*, *suprascr. m²* vel rit 4. magnanimum hominem] hominem magnanimum *C* iustum] et iustum et ingeniosum *E* 5. declarat] declarat *H* iuxta pueros] In alio: iuxta parvos. hoc sola *e* post iuxta pueros *excidit* dementem (*cf. p. 96, 1*) vel simile (*furiosum propos. H. N(ettle-ship). Class. Rev. V, 429, nisi iuxta puerosum scribendum sit*) 6. si — circulum] In alio. Si autem post niger circulum *e* pallidus *om.* *C*, in *marg. add. c* *om.* *H* insequatur] insequitur *x* 7. dicit, iniustum *om.* *y* 8. cum mulieribus convenientem] cum muliere concumbentem *E* In alio. cum mulieribus convenientem *e* supra convenientem *scr. c* concumbentem post convenientem *add.* et iniustum dicit *E*, dicit et iniustum *S*, et iniustum indicat *H* 9. circuli] In alio. oculi *e* quam] ut *E* 10. quem] quod *S* Graeci *om.* *C*, in *marg. add. c* *irim*] *yrim* *L* *irin* *H* 11. in] In alio. si autem non *e* 12. quidem] quodlibet *S* longe] procul *S* verum] unde *H* magnificentiam, sapientiam] sapientiam magnificentiam *y*

ficentiam, sapientiam, veritatem, virtutem ostendit, iracundiores tamen et iuxta venerem proniores sunt.

29. Nunc de statu oculorum disputandum est. cum sine ulla pravitate sunt oculi et statum [non] 5 obtinent rectum, optimum mentis indicant statum. oculi ad superiorem partem conversi insaniam declarant, sed et voracem venerique ac vino deditum ostendunt. praeterea si et tremor eos exagitet, quae praedicta sunt vitia erunt in his vehementiora. nam 10 et ἐπιληψία non carebunt. idem oculi qui ad superna versi sunt, si etiam pallidi fuerint, immites, homicidas faciunt; si subrubeant et magni sint, vinolentos, aleae deditos, furiosos in mulieribus, intemperatos lingua, promptissimos ad clamorem ostendunt. summa autem

1. veritatem] in alio virtutem in marg. c sapientiam veritatem *S om. E (et Rosius) (Ad. p. 323, 4 εὐδυνείαν)* virtutem *om. LCz (Adam. ἀνδρείαν)* 2. iuxta] circa *C* in *y* proniores] promptiores *S* 3. Nunc — est rubr. *L om. x* 4. cum] cum autem *E* ulla] aliqua *y* pravitate] parvitate *x* non *delevi Rosio auctore* 5. obtinent] optinent *Cz* rectum] certum *Lx* *correxi (Ad. p. 315, 3 ὁρθὴ στάσις)* 6. declarant] declarat *S* 7. sed] et sed *H* venerique ac vino] vinoque atque veneri *H* ac] et *E* ac vino deditum] deditum et vino *S* vino] In alio: viciis *e* 9. his] eis *y* 10. ἐπιληψία] ἐπιγᾶμῶ *L* *pyacya C* inania enyadama *E* In epilepsia alio. Nam et enyaya *e* epimania *S* e Πῡανῡασια *H* idem] item *E* superna] superiora *E* 11. versi sunt] sunt versi *C* si etiam] etiam si *E* etiam] et *C* immites] inmites *LES* 12. subrubeant] subrubei sunt *S* sint *Rosius* sunt *LCEH om. S* vinolentos, aleae deditos] aleae deditos vinolentos *E* 13. mulieribus] multis *H* in mulieribus intemperatos *Rosius* num mulieres? lingua] num linguae? lingua promptissimos *Rosius* 14. promptissimos] promptissimos *CS* autem horum *om. E*

horum omnium vitiorum in huiusmodi oculis insania est. oculi deorsum conversi tanquam occidentes eo addunt, quod immites faciant et implacabiles. si autem ad superna conversus fuerit alter — nam et huiusmodi species oculorum plerumque reperta est — et accedat 5 huic tremor ac supercilia subregantur et anhelitus sit asperior ac spissior, de hoc pronuntiandum est, quod sit ἐπιληπτικός.

30. Oculi pravi si ad dextram se conferant, stultitiae, si ad sinistram, libidini deditum arguunt. cum 10 autem pravi sunt oculi, si inter se conveniunt et iuxta nares utrique sibimet occurrunt, venerium signum est.

1. horum omnium vitiorum] omnium vitiorum horum *C* omnium horum *S* in — 2 est] insania est in oculis *S* huiusmodi *om. H* 2. conversi] versi *Cz* tanquam] tamquam *LH* 3. addunt] accedunt *Lx* correxi] quod] quo *E* immites] immites *LS* faciant] faciunt *x* implacabiles] implacabiles *LE* in placabiles *S* si autem] In alio. si ad superiora conversus fuerit alter epilepticus *e* 4. superna] superiora *z* et] et michi *H* huiusmodi] huius *H* 5. plerumque] plerumque *E* plerisque *C* in plerisque *H* reperta] reperta temperata *S* 6. huic] huic rei *H* tremor] tumor *C* timor *y* In alio. tremor *e* ac] et *EH* subregantur] sub regantur *L* subteganur *C* subrigantur *y* (et *Rosius*) anhelitus] anelitus *E* 7. asperior] superior *Lx* corr. *Rosius* (*Ad. p. 316, 7 ἀσθμα τραχὺ*) asperior ac spissior] spissior superior *E* pronuntiandum] pronuncian-
epilanticos. magis contrarius
dum *Ly* 8. ἐπιληπτικός] ἐπιληπτικός *L* ἐπιληπτικός *C*

antYRoYc *E* ἐπιληπτικός. i. epilepticus *S* ὑπὸ δὲ γυροῦ *H* 9. pravi] parvi *ES* praeparvi *H* dextram] dexteram *LEH* stultitiae] stulticiae *LH* 10. arguunt] ostendit *S* 11. pravi] parvi *CES* inter se] introrsum (*Ad. p. 317, 1 εἰς τὸ ἐντὸς*)? cf. § 85; 86; 97; ad p. 89, 9 in se conveniunt] convenient *E* 12. utrique] uterque *CES* utrinque *Rosius* occurrunt] occurrat *CE* venerium signum est] signum est venerium *H* signum est venereum *S* venerium] veneris *CE*

et quanto magis humidi fuerint et si plerumque palpebras iungunt, veneri et amori gratos et obnoxios profitentur. si autem sicciores et patuli fuerint, impudentiae et iniquitatis esse designant. si trementes
 5 fuerint, nihil non audebunt quod iniquum sit et improbum.

31. Cavi [igitur] nimium oculi, quantum ad generalem regulam pertinet, in deterioribus signis habentur. verum si idem submoveantur, ut aqua <in> conceptu
 10 taculo semipleno movetur, et magni sint, si nullum signum aliud molestum interveniat, non sunt recusandi. nam quod cavi sunt, mali nota est; quod maiores et humidi sunt, revocat ac reformat vitium. oculi cavi

1. quanto magis] quantomagis *L* plerumque palpebras] palpebras plerique *CE* plerumque] plerique *S* 2. obnoxios] obnoxii *S* 3. impudentiae] et impudentiae *C* impudentiae *S* In alio. impudentiam et iniquitatem ostendunt *e*
 4. esse] accusativus, unde genetivi pendeant, ut totos, deesse vel iniquitati studenter scribendum videtur trementes] In alio. si trementes iniqui, improbi audaces *e* 5. fuerint *om. z* nihil] nichil *LCz*, del. *c om. E* iniquum] non iniquum *LE* improbum] in probum *LCE* 7. ante Cavi titulus De Cavis oculis *in L*, De oculis cavis *in H* igitur *om. C*, recte, ut videtur 8. in deterioribus] de interioribus *C*, inter in et te suprascr. de *c* 9. si idem] In alio. si idem sic moveatur, ut aqua concepta semipleno oculo moveatur *e* submoveantur] sic moveantur *L* summoveantur *H* <in> inserui (*Ad. p. 324, 2 ἐν ᾧ*) conceptaculo semipleno] semipleno concepta oculo *E* conceptaculo] concepta oculo *x*
 10. semipleno] semini pleno *C* semiplena *H* movetur] moventur *E* sint] sunt *E* 11. signum aliud] aliud signum *EH* molestum interveniat] interveniat molestum *E*
 12. quod cavi] quidem cavi *C*, corr. in quod concavi *c* cavi] concavi *E* mali nota est] nota est mali *H* quod] quodsi *C* et humidi sunt] sunt et humidi *E* 13. revocat — p. 48, 1 sunt atque *om. C*, in marg. add. *c* ac] et *cy* reformat] refrenat *H* cavi parvi] parvi cavi *CE*

parvi subdoli sunt atque invidi; si accedat et siccitas, etiam infideles facit et proditores et sacrilegos; sed cum rigidi sunt, insaniae arguunt. diffuentes similiter dolorum et malignitatis signa sunt. qui in obscuritate diffuunt, stulti sunt. oculi cavi nimium mediae 5 magnitudinis *χαρποὶ* sicci rigidi praeterea si habeant supercilia lata tanquam genis imminetia et circa oculos pallorem atque livorem, impudentem, malignum, potentibus inimicum, concinnatorem negotiorum atque causarum, nunquam quietum, nunquam non mali ali- 10 quid cogitantem declarant. Palemon auctor etiam hac de causa huius <speciei> exemplum in libro suo extulit ex homine suorum temporum.

32. Alti atque elati oculi in deterioribus signis

2. etiam] et *S* proditores] In alio. prodigos *e* sed] Et *z* 3. insaniae] in saniae *L* diffuentes] defluentes *CE*
 4. dolorum] doloris *LCES* doli *Rosius* correxi coll. p. 36, 7; 43, 10; 50, 5; 53, 14 al. in] num cum (*Ad. p. 325, 4* *ἔμα ὑγρότητι*), etsi auctor *ἐμεινρότητι* pro *ἔμα ὑγρότητι* legit? 5. diffuunt] defluunt *E* deficiunt *C*, defluunt in marg. c 6. *χαρποὶ*] *XPONOÏ* *L* *χρονοῦ* *CH* *χρονοῖ* *S* *xapotoy* *E* rigidi] et rigidi *E* habeant] habent *x* 7. tanquam] tamquam *L* imminetia] iminentia *ES* et om. *C*, inser. c 8. atque] et *E* impudentem] inpudentem *E* in pudentem *S*
 9. potentibus] parentibus *z* In alio. parentibus ictum *e* inimicum] iunctum *LCES* inobedientem *H* correxi coll. vers. arab. p. 138, 9 concinnatorem] coinquinatorem *E* et in marg. c (et *Rosius*) In alio. concinnatorem *e* atque] et *E*
 10. nunquam non] non numquam *L* non nunquam *E* In alio. nunquam non mali *e* non om. *C* mali aliquid] aliquid mali *H* aliquid om. *S* 11. declarant] declarat *E* ostendit *S* etiam] est etiam *S* est. et *H* 12. hac] hanc *S* hac etiam *H* <speciei> inserui coll. p. 43, 3 in — 13 temporum] ex homine suorum temporum in libro suo intulit *E* 13. extulit] posuit *C* ex] et ex *H* 14. ante Alti titulus De oculis altis et elatis et aliis multimodis in *H* atque] et *H*

habendi sunt, sed ubi tumor circum oculos paulatim
 attollitur, insania inhabitat; ubi ambitus oculi cavus
 tanquam fossa est, subdolam mentem insidiosamque
 declarat. prominentes oculi sanguinolenti temulentum
 5 hominem asseverant, glauci iniustum et stolidum et
 plus quam stolidum, si superioribus ciliis onerentur
 ac praegraventur. si autem promineant et sicci
 sint una species prominentium bona est oculo-
 rum: si magni sint nitentes perlucidi humidi, iustum,
 10 docilem, prudentem, amatorem indicant. tales existi-
 mantur oculi Socratis philosophi fuisse, quem Apollo
 Pythius prudentissimum pronuntiavit. oculi nimium
 prominentes rubicundi parvi incompetem mentis ho-
 minem et linguae effrenatae, sed nec corpore stabilem

1. sunt *om. S* tumor] furor. tumor *LS* tumor furor *sed*
 furor *postea del. C* circum] circa *ES* 3. tanquam] tam-
 quam *LH* insidiosamque *in marg. c.* invidiosamque *C* 4.
 temulentum] temulentus *C*, s *in m corr. c* tremulentum *E*
 temulentem *S* 5. asseverant] declarant *H* declarat *S*
 et (*pr.*) *om. y* stolidum] stollidum *S* et plus quam
 stolidum *om. E* 6. plus quam] plusquam *L* ciliis] ciclis
CS onerentur] honerentur *E* 7. praegraventur] prae-
 granentur *S* 8. sint] sunt *LCEH* post sint *excidit prae-*
dicatum (*πατροφόνται καὶ μητροφόνται παιδοκτόνοι τε καὶ φαρ-*
μακεῖς *Ad. p. 326, 6 sq.*) una] una enim *C* prominentium
 bona est] bona est prominentium *E* bona est oculorum]
 oculorum bona est *z* 9. si] Ut si *E* sint] sunt *E* ni-
 tentes *om. z* perlucidi] et perlucidi et *H* 10. prudentem]
 providentem *Lc* *correxī* (*συνετοί* *Ad.*) amatorem] ammonito-
 rem *LCH* amonitorem *ES* *correxī* (*ἔρωτος πλήρεις* *Ad.*) 12.
 Pythius] pytius *L* pitius *C*, *in* phitius *corr. c* phylosophus *E*
 In alio. phicius *e* phicius *S* pithius *H* prudentissimum]
 providentissimum *S* pronuntiavit] pronuntiavit *LS* pro-
 nuntiat *E* 13. incompetem] in compotem *L* incomposite *S*
 14. corpore] debilem corpore vel *E* In alio. sed nec corpore
 stabilem *e om. z*

esse declarant. hoc exemplum tanquam a se cognitum Palemon posuit.

33. Addidit praeterea, quod trementes micantesque oculi et salientes, quos Graeci *παλλομένους* dicunt, si parvi, dolos et versutias ostendunt, si magni, stultitia ac furiis attinentur. at ubi moderatae magnitudinis et humidi sunt atque perlucidi, magnificum hominem, magnarum rerum cogitorem atque perfectorem indicant; sane iracundum et vino deditum et iactantem sui et cupidum gloriae ultra condicionem humanam ostendunt, cui huiusmodi oculorum signa contigerint. scias quia his oculis aestimatur etiam Alexander Magnus fuisse. circumtumentes oculi immites, sine pietate, ventri et veneri studentes et aliis voluptatibus dediti; quod per aures et oculos insipiunt, 15

1. hoc] *num* huius *vel* huiusmodi? tanquam] tamquam
LH a se] ase *L* 3. micantesque oculi] oculi et micantes *E* 4. quos] quas *C* Graeci *om. C, inser. c*

παλλομένους] *παμωnenώyc* *L* *παμωnenαι* *C* *tiaai-*
pamonenai

conenayc *E* *παμωnenayc* *S* *παμωnenayc* *H* 5. versutias] versucias *z* ostendunt] dicunt *E* stultitia ac furiis] furiis ac stultitia *H* stultitia] stultitie *E* stultitiam *S*
 6. ac] et *E* attinentur] attinent *E* at] ac *E* 7. atque] et *E* magnificum hominem] hominem magnificum *E* 8. atque] ac *z* 9. sane] sed et? 10. gloriae] gratie *E* vel glorie *e* 11. cui *om. S* huiusmodi] huius *H* 12. contigerint — his oculis *om. C, in marg. add. c* contigerint] contingunt *E* scias] sciat *Lz* quia] quod *E* his] hiis *E* aestimatur] existimatur *E* etiam] et *C om. y*
 13. Alexander] Alexander etiam *S* circumtumentes oculi] oculi circumtumentes *S* circumtumentes] circum tumentes *H* immites] immites *LFS* 15. dediti] deditos significant et *H* quod] qui quod *E (et Rosius)* qui ante quod *inser. c* qui *H* insipiunt] inspiciunt *CE*

etiam sola ratione molliuntur atque mitigantur. sunt oculi plerumque livore circumdati: qui si interiora signa non meliora habuerint, inter malarum partium indicia accipito. nam et audaces et infideles et in-
5 iusti sunt.

34. Oculi qui tanquam tenebrosi sunt, nocentes sunt, tanto magis, si fuerint sicci, nec interest, an magni vel parvi sint, nisi quod maiorem nequitiam cum parvi sunt profitentur. supradicta species oculi
10 id est tenebrosi, si cavus, temperatae magnitudinis et quietus fuerit, sollicitum, docilem, visendi cupidum, cautum, verum timidum et satis parcum ac nimis continentem significat. oculi caligine obsiti malis artibus imbuti sunt, infideles, intemperantes. unde
15 intelligendum est optimos esse contrarios id est perlu-

1. etiam] et *C* sola] *num* nulla? ratione] oratione *z* vel oratione *e* atque] et *E* 2. plerumque] plerique *x* interiora] deteriora *E* In alio. interiora *e* 8. non meliora] meliora non *S* habuerint] habuerunt *E* inter malarum] intermalarum *L* malarum partium] malorum parium *C* (in malarum parcium *corr. c*) et *z* 4. audaces — 5 sunt] infideles et audaces sunt et etiam iniusti *C* 6. ante Oculi *titulus* De tenebrosis oculis in *H* tanquam] tamquam *LH* 7. tanto magis] tantomagis *L* et tam magis *S* etiam tam magis *H* si] quam *z* fuerint] sunt *S* interest] interest *L* 8. vel parvi sint] sint an parvi *C* an parvi *S* (et *Rosius*) 9. sunt] sint *E* oculi] oculorum *C* om. *H* (et *Rosius*) 10. tenebrosi] tenebrosorum *C* cavus] cavi *CS* 11. quietus fuerit] quieti fuerint *C* visendi] discendi *Lx* *correxi* (πολύ-θεάμονα *Ad. p.* 330, 2) 12. cautum] maturum *Lx* maturum sive modestum *Aegid. Corbol. v.* 508 astutum *Landgraf* *correxi* coll. *Adam. l. i. εὐλαβῆ* verum] virum *LC* vel virum timidum *e* versutum *Landgraf* timidum] tumidum *LC* parcum] partum *S* parum *H* ac] et *x* nimis] minus *Lx* *correxi* 13. significat] significant *C* 14. imbuti] inbuti *ES* intemperantes] intemperates *S*

cidos oculos, si nullum extat aliud indicium quod impugnet. tales Palemon auctor refert fuisse oculos Hadriani imperatoris: *χαροπούς*, humidos, acres, magnos, luminis plenos.

35. Lumen autem <non> ita bonum est, si corusci 5 sint. oculi enim corusci si quidem glauci sint et sanguinolenti, temeritatem indicant et prope insaniam, *χαροποι* autem suspicacem in omnibus rebus hominem declarant. nigri corusci taeterrimi oculi: timidum ac subdolum designant. cum autem risui permixti sunt, 10 summae notam impudentiae ac malitiae proferunt.

36. Oculi acriter intuentes id est *γοργόν*, ut a Graecis dicitur, molesti sunt, sed qui humidi sunt,

1. oculos *om. γ* extat aliud] aliud est *E* aliud errat *H*
 extat] exstat *L* errat *C* erit *S* indicium quod impugnet]
 quod impugnet indicium *C* impugnet] impugnet *S* 2. Pa-
 lemon auctor refert] fert palemon auctor *C* refert] narrat *H*
 refert fuisse] fuisse refert *E* 3. Hadriani imperatoris]
 imperatoris Adriani *C* Hadriani] Adriani *LEz* *χαροπούς*]
εαροποις
χαροποις *L* *χαρονοῦς* *C* *χαροποις* *E* *χαρποιοι* *S* *χαποτοι* *H*
 humidos] humiles *z* In alio. humiles acres *e* acres]
 alacres *E* 4. luminis plenos] plenos luminis *C* 5. non
 inserui (*ὅν αγαθοί Adam. p. 331, 2*) corusci] chrusci *CE*
 corusci non *Rosius* 6. sint — corusci *om. C*, in marg.
add. c sint] sunt *S* enim] autem *Lx* *correx* (*γὰρ*
Adam.) corusci] chrusci *E* quidem] quodlibet *S* sint]
 sunt *CEH* 8. *χαροποι*] curvi *Lx* *correx* 9. declarant]
 esse declarant *E* corusci] chrusci *CE* taeterrimi] te-
 terrimi *LCE* teterimi *S* deterrimi *H* oculi] .o. *S* timi-
 dum *E Alb. de anim. p. 24^b (et Rosius)* tumidum *LCz* In alio.
 tumidum ac stolidum *e* ac] et *E* 10. designant] hominem
 significant *E* 11. summae] summam *Lx* *correx* (*εἰς ἀνό-
 τητα <πάσης> κακίας ἤκουσιν Ad. p. 332, 2*) impudentiae]
 impudentie *ES* ac] et *E* malitiae] maliciam *L* malitiam
CE vel malitie *e* 12. id est *γοργόν* scripsi vel *γοργον*
Rosius om. Lx 13. molesti sunt] sunt molesti *E*